Luka

1 Bi niba boncianla jagi ke ban diani, ki togdi
ya bontienkaala n tieni ti siiga nni,
2 ti kpaagi yaaba n tie kasiednba leni bi nuni
hali micilma, ki tua U Tienu maama tuonsɔla.
3 Lan wani, n mo kali, ki jagi, ki buali, ki bandi
bonŋanla yaali n tieni hali mi cilma, ki ba diani,
ki togdi a leni mi kpaagma, fini, n buado leni n
nicɔlnka Teofili.
4 Yeni, a ba bandi ŋan ga ya bangima mɔmɔni
cain.
5 herodi ṅ bo tie Jude badciamo ya yogu,
salga yidka bo ye, ki yi Sakali, ki tie Abia salga
yidkaaba cagli yua. O denpua bo tie Aron
puolŋuanu, ki yi Elisabeti
6 Bi kuli bo tie nitegnkaaba U Tienu nintuali; bi
kuli bo cɔlni U Tienu ñɔmabona, leni o yobdaano
bali maama kuli, kaa pia kpiadma.
7 Bi bo ki pia biga kelima Elisabeti bo tie ŋɔlga,
ke bani bilie kuli ji bo podi o.
8 Dayeli, Sakali den yidi salga U Tienu dieli nni,
li den tie bi cagli salga yidma yogu i;
9 bi den cɔlni salga yidkaaba danbogda, ki
lugdi o ke wan kua salga yidkaanu, ki ŋubni li
ŋubli.
10 Li ŋubli salga yidma yognu, ku niwulgu kuli
den se niipo, ki jaandi.
11 O diedo maleki den ludi o, ki legdi, ki sedi li
ŋubli salga binbinli jienu po.

12 Sakali ṅ la o, o yama ṅ pudi, ti jawaandi ṅ
cuo o.
13 Ama, maleki ṅ maadi o: “Da jie, Sakali, ki
dugni, U Tienu gbadi a jaandi. A denpua Elisabeti
ba punbi, ki mali a po bonjaga, ŋan yini o Jan.
14 O ba tua a po pamancianli, ke bi niba
boncianla ba mangi bi pala o madi po.
15 O ba tua niciamo O Diedo nintuali. O kan ñu
daamɔngu, ki nan buali daapaama. O ba ya gbie
leni U Tienu foŋanma, ki da ŋaani mi biima.
16 Isayeli yaaba boncianla ba guani O Diedo, bi
tienu kani.
17 O ba sɔni o tuonli ki dudi U Tienu ṇunbu
nni leni Elia fuoma leni o paaciamu, ki cedi
bibaanba leni bi bila ṅ guani ki mangi leni bi
yaba, ki todi yaaba n ki tie nicɔlnkaaba, ban togdi
bi nitegnkaaba maalma, ki ji bobni, ki tua ya
nibuolu n ye U Tienu po.
18 Sakali ṅ buali maleki: “Be n ba teni min
bandi? Kelima mini nba n ciandi, ke n denpua
mo podi boncianla”.
19 Maleki ṅ guani ki jiini o: Mini n tie Gabiyeli,
ki ye U Tienu kani, ki tuuni o po. Wani n sɔni nni
ke min caa u tondu, ki pa ŋa ya laabaalŋamo ne.
20 Lanwani, lan ba tieni maama n ne: A ba tua
muulo, ki kan fidi ki maadi, hali ki tuoni ya daali
ke min puni a ya laabaalŋamo ne yogu ba pundi,
lan tieni ki dudi.
21 Lan kuli ṅ den tie ya yognu, bi niba den guu
Sakali, ke li pagi ba leni wan waagi salga binbinli
dieli nni.
22 Wan ji den ñani, o ji den kan fidi ki
maadi leni li nitaanli. Bi ji den bandi ke o la
bonlegdikaali salga binbinli dieli nni. Wani ji

den tua muulo, ki ji maadi leni o nui.
23 Wan gbeni o salga yidma dana, ke o guani,
ki kuni o denpo.
24 Lan tieni danaba, o denpua Elisabeti ṅ
punbi, ki tieni ŋmaali mu, ki ye deni, kaa ña.
O den maadi o pali nni,
25 “ Ne tie O Diedo tuonli i. O diidi nni leni mi
yanbuama, ki piini yaali n den tie n po fee, bi
niba kuli siiga.
26 ŋmaali luoba ṅ pendi, Elisabeti tugpunbdi
puoli, U Tienu ṅ sɔni maleki Gabyeli Galile
dociamu nni, ke bi yi li dogu Nasareti.
27 jifaano kani, ke o tie ja cikpenga, ke bi yi o
Josefi, ke o tie o badciamo, Davidi puolŋuanu. Li
jifaano den yi Maari.
28 Maleki ṅ kua o kani, ki yedi o: “Mangi a pali,
fini yua ke U Tienu cabi a o ŋanbili; O Diedo ye
leni a.”
29 Mari yama ṅ yagi boncianla, li maama po;
wan buali o pali nni lan ya fuodi niima nni.
30 Maleki ṅ maadi o: Da jie, Maari, kelima U
Tienu n cabi a o ŋanbili.
31 Yaali n ba tieni n ne: Li kan kandi dana, a
ba punbi, ki mali bonjaga, ki yini o Jesu.
32 O ba tua niciamo, ban yini o “Tanpojoma
Tienu Bijua” O Diedo U Tienu ba teni o o yaja, o
badciamo Dafidi badkpagli.
33 O ba diedi ya buolu n ñani Jakobo kani hali
ya yogu n ki pia juodma.
34 Maari ṅ maadi maleki, li ba tieni ledi, kelima
n tie powandiali i, n ki bani ja?
35 Maleki ṅ guani ki jiini o, “U Tienu foŋanma
ba jiidi a po, ke Tanpojoma Tienu paaciamu ṅ

fibni a leni o junjungu. Lan ya po i, ke bi ba yini
ŋan ba mali ya biga U Tienu Biga.
36 Diidi, a kpiilo Elisabeti mo punbi, ki guu
bonjaga yeni wan ciandi maama kuli, ke bi tua
ke o ji kan baa biga; o ji ye o ŋmaaluobidi n yeni.
37 Kelima U Tienu ki pia wan gbali yaala.
38 Maari ṅ maadi: “N tie O Diedo tuonsɔnlo i,
ŋan yedi nni yaala ṅ tieni ki dudi nani lan buali
maama. Ke maleki ñani ki ŋa o.
39 Li ki waagi ke Maari fii, ki ŋmaa tonma, ki
gedi Jude juana dociamu nni.
40 Ki kua Sakali deni, ki fuondi Elisabeti.
41 Wan gbadi Maari fuondi ya yognu, ke o biga
yugi ki ciidi o tugu nni, ke Elisabeti gbie leni U
Tienu foŋanma.
42 Ke o fiini u nialu, ki kpaandi, ki yedi: “A baa
mi yedŋanma bi puoba kuli siiga, ke a tugu nni
biga mo gbie leni mi yedŋanma.
43 Be n teni ke n dagdi yeni li seli, ke O Diedo
naa cua n kani ki bua la nni.
44 Kelima diidi min gbadi ke a fuondi nni ya
yognu, ke n biga jeli leni li pamanli n tugu nni.
45 U yenyienŋamu (mi yedŋama) ye leni fini
yua n dugi ke U Tienu ṅ sɔni a po ya tondu ba
tieni ki dudi”
46 Lan yognu, Ke Maari yedi: “N naano yiini O
Diedo kpiagdi.
47 Ke n yantiali mangdi li pali, O Diedo U Tienu,
n candaano po.
48 Kelima o tuo ki tibni ki diidi mini talga, o
tuonsɔnlo. Lan ya po, lan fii lan faa, leni yogu
kuli, bi ba yini nni o cabŋandaano.

49 Kelima U Tienu, U Paaciamu daano tieni n
po yaali n yabi.
50 O ŋanma ba tandi nifiima ṅ tuu nifiima
yaaba n cɔlni o po.
51 O tandi o nuu leni u paaciamu, ki yadi yaaba
ya pala n gbie leni ti japaadi'
52 O tudi ki jiini bi paadanba bi badkpaga po.
ki nan duoni talganba.
53 O gbieni a konkonba leni a bonŋana, ki nan
deli ki yaani bi ŋalmandanba i nuukuomi.
54 Nn, O puni Isayeli, mi todma o pakɔnli
kuli po, ki waani o ŋanma ya nibuolu n tie o
tuonsɔnba po.
55 (Nani wan bo niani ti yajanba) Abalahama
leni o puolŋuani hali ya yogu n ki pia gbenma.
56 Maari kali leni Elisabeti nani ŋmaali taa
yeni, ki guani ki kuni o denpo
57 Elisabeti madi ji bo nagi n yeni, ke o mali
bonjaga.
58 O kuantalieba leni o kpiiba den bandi O
Diedo ṅ tieni o po ya ŋanbli. ki tieni u badu leni
o, ki waani bi pamanli ṅ dagdi maama.
59 O madi n´pendi daaniili daali, ban cua ki ba
kuani ki canpandga ku kɔnciagu. Bi den bua ban
yini ki biga “Sakali” nani o báa n´yi maama,
60 ama ke o naá jiini ki maadi, “N N, O baa yi
Jan i.”
61 Ama ke bi maadi o, “Nilo ki ye i diegu nni ki
gaani lan ya yeli”
62 Lan wani, ke bi buali bibáa mi muulma nni,
wan bua yini ki biga maama.
63 O báa ń buali, ban teni o ki kpagdiankaaga

(walga), wan diani ya lanbona ne, “O yeli tie Jan.” Lan tua bi kuli ya po pagili.
64 Lan yognu liga, o ñɔbu ń mubdi, o lanbu ń tabdi. Wan ji ya maadi, ki kpiagdi U Tienu.
65 Ti jawaandi den cuo yaaba n den gaani ki lindi ba. Li laabaali den yadi i kaani kuli, Jude juana dogi nni.
66 Yaaba n den gbadi li maama den maadi: “Ya biga ne ba tua be?” kelima U Tienu den ye leni o.
67 Sakali ki biga báa den gbie leni U Tienu foŋanma, ke o pua sawali, ki yedi:
68 Dondi mani O Diedo, Isayeli tienu, kelima, o todi o buolu, ki faabi u.
69 Ti ya po, o candaano yua n gbie leni u paaciamu mali o tuonsɔnlo, o badciamo Dafidi puolŋuani siiga.
70 Wan den sɔni o sawalpuaba yaaba n gbie leni U Tienu foŋanma, ke bi niani ti yajanba yaala hali mi cilma, tieni ki dudi.
71 Ke o ba faabi ti ti yibalinba nui nni, leni ti nantieba gbanmanu kani.
72 O tie bonli kuli ke li wangi o ŋancianma ti yajanba po, ki gɔa ki tiadi o ñɔnianu.
73 Wan den niani ti yaja, Abalahama yaali tieni ki dudi.
74 O poli ke o ya fie ti ti yibalinba nui nni, o ba cabi ti ki nunmanga, tin ya jaandi o kaa jie
75 Ki tuuni o tuona, ki tie o buolŋamu, ki tie nitegnkaaba o nintuali daali kuli ti yenyienu nni.
76 Nn, Ke fini, ki biñidga, bi ba yini a Tan-pojoma sawalpualo, kelima, a ba ga sanliiga, ki cuoni U Tienu nintuali, ki bobni o sanu

77 Ki teni o buolu ń bandi ke U Tienu puni u mi
faabma, ki tieni u tuonbiidi po sugli.
78 Kelima ti tienu gbie leni ti niñinpadi leni
mi ŋanma. Lanyapo, ku yenpudkaagu ba ña
tanpoli, ki yendi ti po.
79 Ki yendi yaaba kuli n ye li biigli nni leni mi
kuuma junjungu nni, ki pegdi ti taaŋmaadi mi
yanduanma (li yanŋaali) sanu po
80 Ki biga den yabdi, ke o yantiali mo paagdi
ki pugdi. O den ti juodi ki ye ki tinkuonga nni
i, hali yeni ya yogu ke o ti legdi ki waani o yuli
Isayeli buolu po.

Diangbenga 2

1 l yogu romi badcianmo Ogusto bo diani k
pua sawali o diema nni niba kuli ċɔdili. o
cincinli cɔdili bo tieni ya yogu ke kirisus bo tie
badcianmo i siri diema n ni.
2 u cincinl cɔdli bo tieni ya yogu ke kirisus bo
tie badcianmo i siri diema nni.
3 yua kuli bo ye gedi ban cɔdi wan ñani ya dogu
n nni.
4 yeni k josefi bo ñani nasareti k doni galile ki
tɔgn nni jude, k pudi betelemi, david dogu, o bo
tie David cugli yua i.
5 Josefi bo gedi lan kani wan yeni o cikpenga
Maari ku pia o tugu. k b pan cɔdi.
6 Ban den ye betelem i k maari t gbaani t
maadi.
7 maari den mali bojaga o cincinmadi ki pin'o
i kplaldi k duan'o ti yandi jeditiagu nni kelima bi
canba dieli nni yiali den ki ye.

8 I kuanni bo kuu li kani ke a yankpaala dua ki
guu bi yandi.
9 K u tienu maleki yendi cua bi kan ku tienu
yudandi jiidi b po ke ti jiwaanndi cuo ba.
10 Maleki maadi ba. i daa pia mani jeje
n bua pua'yi sawalmanli yu baa tie yua kul
pamancianli.
11 ba fie ti mali dinla David dogu nni wan tie o
candaano.
12 Ti bo band'o maama nne i ba la i canpandiga
k o dua ti yandi jeditiɔgu nni ki piini i kpaldi.
13 Ke li yogunu mɔno ki bi la u tienu meleki
nba k bi cua ki pugini i yua bo ye yeni po ki bi ji
yiini ki dondi u tienu.
14 U Tienu yeli n yabdi tanpolu po, o pamangu
n ya ye i tinga po nne yeni u nubuakaab po
15 Ban yin ki gbeni ya yognu k u tienu meleki
nba lebidi tanpolu po ka yankpala mɔ boe yeni
bi lieba. ti gedi manni Betelemi dogun nni yaal
k diidi yaala cua, u Tienu n waani ti yaali.
16 K bi kagini ki gedi l yognu tonma k la yeni i
mɔni Maari yeni Josefi yeni ki bipanga yua mali
k b taa'ga k duan'ga ti yandi jeditiagu nni.
17 A yankpaala n gedi ki la'o, ki guani ki togdi
yua kuli u Tienu meleki n den baa pua labaal
maam e canpandigi yen po.
18 Yaba n den songi a yankpaala labaal kuli li
de lidiba.
19 Ke maari yi guani ki tiadi o pal nni yala tieni
kuli yeni ya maama madi kul.
20 A yankpaala den guani ki lebdi bi yankpaa-
muagu po i k yin k dondi u tienu yen ban de
songi yaala ki gɔ la yaala. U tienu meleki n den

maad yaala den tie mɔni

21 Jesus n den mali l daaniin po k l tie ki ban
gedi kɔnd'o, ki bi kɔnd'o ki pun o yel Jesus. Lan
yeli k u tienu meleki bo lugdi u po.

22 Lan bo buali maam moyisi yikotili nni.
L yognu ya pudi l tie taladi ki ban kuani ki
canpandiga u kɔnciagu. Lan yognu n pendi ke bi
taa Jesus ki gedi yen'o jerusalemi ke pan waan'o
u Tienu.

23 dianni u tienu yikotili nni, ki cincinbiga kuli
k o tie bonjaga tie u tienu yuu i.

24 B bo ye ba ki tieni u Tienu balga yen
kpajiemulie i nanni lan bo bual maam u Tienu
yikotili nni.

25 Ja bo ye Jerusalem dogu nni k u yeli tie
Simeyɔn. O bu tie yua tiegi k gɔ tie ya nulo tuagi
u Tienu sɔnu. O den ye ki daani Israel fiema ki
fonŋanba ye yen o.

26 tienu foŋanba de dɔgd'o k u kan kpe gaa la
mesi u Tienu tondo.

27 Tienu foŋanba n jiidi u po wan gedi l
jaandiel nni ki sua ke Jesus danba cua yen o, k
ba tieni a bogda nanni simeyɔn yikotili nni lan
bo buali maam.

28 Simeyɔn ga ki biga o nugi nni ki ji yiin i ki
dondi u Tienu.

29 tienu ji ŋa a tuonsɔnlo wan ya caa yeni
laafia. a cɔlni a ñɔniannu.

30 Nunbu la o candaano ka sɔn'o.

31 Ki a pun'o li papaali ke wan todi ŋanduna.
U Tienu meleki.

32 tie muuyiema i ki ba yendi ŋanduna. wan
baa tie Isaraheli yudandi.

33 Yen o naa bo ye pamangou Simeyɔn n maad
yaala Jesus po.
34 Simeyɔn yedi m yeŋanma b po ki madi
marri. Nan ya bani ke biga ne ye Isaraheli buolu
kuli yaa po i. L bo fidi yaa tie ti po bibaaga bii m
yedonma yu ki bi niba ba kpagi.
35 mɔla yaala den duagi bi niba maalima bo
dɔgdi fin wani l baa ti tie nani b taa jugi ke muu
pundi a pali yen.
36 Tienu tondo mɔ bo ye l kani ke tie puaki k
u yeli tie. Ani k u tie Fanial biga ki tie Aser cugl
yua. O bo tie puocianmo i. ko bina lile po n bo
yeni wan kuni o ja.
37 ti. ki ti kali ti pakuadi ke ye o baba ki pan
pundi piniini yen bina naa. O ña jandieli nni ki
suani u tienu tuonli ki jaani ki gɔ loligi o ñɔba
yieni yen ñiagu.
38 li puocianmo mɔ pundi lan yogunu; ki yin
k dondi u Tienu k maadi yaba kokul den guu
Jerusalemi fiema o janjanbiigu nni.
39 Tieni k gbeni nani u Tienu ñɔmaam n den
buali maama. ki maari yeni Josefi gɔ lebidi Galile
k kun Nasareti b dogu nni.
40 Jesus ji kpedi tonm tonma ki o yanfuonma
caa liiga k u gɔ tie u Tienu nulo
41 Kuli Jesus baa yeni o naa bo yi tun ki caa
Jerusalemi paki jaanmi.
42 yognu ki Jesus den pia piiga n bina lie ko ji
yi ŋɔdi o baa yeni o naa ban gedi Jerusalemi paki
jaanmi nani lan den bual maama.
43 jaanmi n den gbeni ya yognu o baa yeni o
naa den gɔ cuo u sani k ji kuni ama k Jesus wani

ñindi Jerusalemi kelima bi den kpaan'o kaa la'o.
44 b tieni m maalma ko baa yegi yeni o lieba
yaaba ki bi den taani ki cua yen. ki bi mɔ cuo l
celi nani da yeli yeni. K b cil k kpaan'o o kpiiba
yeni o bankaaba siiga.
45 Ama baa den la'o ki b gɔ lebdi Jerusalemi k
bu kpaan'o.
46 L dataa dali ki bi la'o l jaandieli nni ku kaa l
balo maama banda siiga nni k songi ba k gɔ buali
ba i buali.
47 Yaaba bo song'o kuli den ye panmangu yeni
wan pia ya nunfanbu o maama gɔ jiima po.
48 L den pia o danba o yaalidigu yeni wan kaa
naani. O naa den bual'o n biga be ced kaa sɔn
ti lani. Mi yeni a baa den ye ti jawaandi nni k
kpaan ŋa kaan kuli.
49 K Jesus den jiin ba. Be po i ki den kpaani n.
I ki bani ki ba sɔni n baa tuona a.
50 Ama bi den k gbadi o maama yeni niinma
nni
51 K Jesus den cua ki ŋɔdi ba ki bi lebdi bi kuli
Nasareti. O den cɔln o danba. K u naa den ta yal
den tieni kuli k bili o pal nni.
52 Jesus den find tonma ko yantiali mɔ gɔ caa
liiga o Tienu yen b niba den bua'o boncianla

Diangbenga 3

1 Tiberi badciamo n dini li bali, li piiga n bina
mu po, Ponsi Piilaati den tie Suude bado, ke
Herodi tie Gaalile bado, ke o ninjua Fiilipi tie
Iture yeni Traconiiti bado, Lisaniasi tie Abilen
bado.

2 Hani yeni Kayiifi n den tie bi Salyidcianba.
Laa binli i ke U Tienu bo maadi leni Sakari bijua
Jan mi fanpienma nni.
3 Jan bo gedi Surdan fuanli nni kuli. O bo yii
bi niba ke ban cua ke ban wuli ba U Tienu ñima,
ke lan waani ke bi lebdi bi yama ke U Tienu dini
sugli bi tuonbiadi po.
4 Yeni ke U Tienu Sawalpualo Esayi n bo diani
yaala o tili nni tieni yeni mɔni: Bi gbia o nulo
nialu ke o kpaandi mi fanpienma ki tua: Bobni
man o sani,
5 Baalɔdga kuli ba piini, Juali kuli yeni gbang-
banli kuli ba sali, Ti sangolndi ba sondi, Ti
sanbuodi kuli ṅ sali,
6 Ke bi niba kuli ba lá U Tienu ŋalbalgo.
7 Jan bo maadi ya niwulgu n bo cuoni ki bua ke
wan wuli ba U Tienu ñima ki: A waalaba buoli!
ŋma tundi yi ke yi sani U Tienu mutuoli yaali n
cuoni?
8 Waani man i tuona nni ke i lebdi i yenyienu.
Da kubi man i pala nni ke: «Ti tie Abrahama
yaabila!» kelima, diidi man a tana ne: N maadi
yi ke U Tienu ba fidi ki cedi ke ŋan kpandi
Abrahama bila.
9 Tin faami! Bi bobni li yali ki ba cua ki guli i
tiidi: Ya tubu kuli ki loni luanŋanli bi ba cua bu
ki juu bu u muu.
10 Lani ke ku niwulgu buali o: Ti ba tieni ledi?
11 ke o ŋmiani ba: li ya tie ke yua pia liada lie,
wan teni yua ki pia, liadyenli. Yua pia ti jiedi mɔ,
wan bɔgdi ki teni yua ki pia.
12 A patendgaala (lonpogaala) mɔ bo cua ke
wan wuli ba U Tienu ñima. Bi bo buali Jan: ...

Canbaa, ti ba tieni ledi?
13 ... ke o ŋmiani ba, Da gaa man ti patendi
(lonpo) ke ti cie Gobna n seni maama.
14 Sijenba mɔ den buali o: ... Ke tinba i, ti mɔ
ba tieni ledi? ... O den ŋmiani ba, da fie man
obá ligi, ki gɔ da fani ku faagu obá po: I pali ṅ
ya mani i ŋmaapani po.
15 Bi niba den ye li dandanli nni paaa, ki ji den
buali bi bá nni, bii Jan n baa tie O Candaano.
16 Ke Jan ŋmiani bi kuli: ... Min wan wuu yi mi
ñima nni. Ama o nulo ba cua, ki pia u paalu ki cie
nni. Mii dagdi yeni min lodi o taacagbanu. Wani,
o ba wuli yi mi Foŋanma yeni U Tienu muu nni.
17 O kubi o dilendyetonga, ki ba lendi o dii, ki
wodi i diŋami ki kuodi o bɔnbuali nni. Ku fengu
wani, o ba lu gu ya muu n kan baa jundi (gbeni)
nni.
18 Jan gɔ ŋanbi ki puuni bi niba U Tienu
ñɔmaama n buali maama, muandi ba laaba-
manli.
19 Ama, o bo jalgi o bado Herodi yeni wan
kuani Herodiati, o ninjawaalo denpua, ki gɔ tieni
ya tuonbiadi n yabi.
20 Herodi gɔ bo cuo Jan ki luoni o dansalgi ki
pugni o tuonbiadi po.
21 Bi niba kuli cua ke Jan n wuli ba U Tienu
ñima. Ke Jan wuli Jesu mɔ U Tienu ñima. Ama,
ya yogu ke Jesu den jaandi, ke Tanpoli po luodi.
22 Ke Mi Foŋanma jiidi o po, ki naani nani li
lanjeli yeni, ke nialu bă ñani tanpoli po ki maadi:
... A tie n bibuadga. N pali mani a po boncianla.
23 Ya yogu ke Jesu bo cili o tuonli, o den pia
bina piita i. Nani bi niba n bo maali (maadi) ke

tie Sosefi bijua yeni, o yaajanba yela nne: Eli,
24 ke Eli mali Matati, ke Matati mali Levi, ke
Levi mɔ mali Melki, ke Melki mali Yannayi, ke
Yannayi mɔ gɔ mali Sosefi,
25 ke Sosefi mali Matatiasi, ke Matatiasi mɔ
mali Amɔsi, ke Amɔsi mali Nahumi, ke Nahumi
mali Esli, ke Esli mali Naggayi,
26 ke Naggayi mali Maati, ke Maati mali Mata-
tiasi, ke Matatiasi mali Semeyin, ke Semeyin mɔ
mali Yode, ke Yode mɔ mali Yoda,
27 ke Yoda mali Yuanani, ke Yuanani mali Resa,
ke Resa mali Sorobabeeli, ke Sorobabeeli mali
Ceyaltieli, ke Ceyaltieli mali Neri,
28 ke Neri mali Melki, ke Melki mali Adi, ke
Adi mɔ mali Kosami, ke Kosami Elmadami, ke
Elmadami mali Eri,
29 ke Eri mali Jesu, ke Jesu mali Elieseri, ke
Elieseri mali Yorimi, ke Yorimi mali Matati, ke
Matati mali Levi,
30 ke Levi mali Simeyɔn, ke Simeyɔn mali Suda,
ke Suda mali Sosefi, ke Sosefi mali Yonami, ke
Yonami mɔ mali Eliakimi,
31 ke Eliakimi mɔ gɔ mali Meleya, ke Meleya
mali Mena, ke Mena mali Matata, ke Matata mali
Natan, ke Natan mali Dafiidi,
32 ke Dafiidi mali Isayi, ke Isayi mali Obeedi,
ke Obeedi mali Boosi, ke Boosi mali Salmɔn, ke
Salmɔn mali Nasɔn,
33 ke Nasɔn mɔ mali Aminadabi, ke Aminadebi
mɔ gɔ mali Admin, ke Admin mali Arni, ke Arni
mali Hetsirɔn, ke Hetsirɔn mali Pereti, ke Pereti
mali Suda,
34 ke Suda mali Sakɔbi, ke Sakɔbi mali Isaki, ke
Isaki mali Abrahami, ke Abrahami mali Tera, ke

tera mali Nayɔri,
35 Ke Nayɔri mali Serugi, Serugi mali Reyu, ke
Reyu mali Pelegi, ke Pelegi mali heberi, ke Heberi
mali Cila,
36 ke Cila mali Kayinami, ke Kayinami mali
Arfaksadi, ke Arfaksadi mali Semi, ke Semi mali
Nowe, ke Nowe mali Lemeki,
37 Lemeki mali Matusalemi, ke Matusalemi
mali Henoki, ke Henoki mali Yeredi, ke Yeredi
mali Maleleeli, ke Maleleeli mali Kenami,
38 ke Kenami mali Enoki, ke Enoki mali Seti, ke
Seti mali Adami, wani yua tie ya cincinnulo ke U
Tienu bo cindi ki tagi o.

Diangbenga 4

1 Jesus den gbie yeni m tagŋanmi, k u den ñani
jurdeni bɔnga nni k l tagiŋanba tod'o k u gedi u
fanfanpiegun nni.
2 Naani ke sitaani bign'o dan piina. U den ki
dii l ba l dana. L yogu n pend i k m kom cu'o.
3 Sitaani maadi Jesus: l ya tie ka tie u tienu
biga, cab k l tanli n kpandi m jiem.
4 Jesus ŋmian'o l diani u tienu kaddaaog nni k
nul k fo m jiem po baba ka
5 den duon'o pol. K waan'o u tienu diema yala
n tie g tinga ne k maad'o.
6 ba tena ya paalu baa tie u tienu diema piam
kul yaal ntie l ŋandul kaan k dugn l kul den ye
n nugun yo k bua ten mi bua yua.
7 wani a ya tuo ki gbaani n nintuali ni l kul baa
tie a yaal i.
8 Guani ki maad'o: ya dondi a yonmdaano u
Tienu. Wan badba i ka b pug'o.

9 gedi yen'o hal Jerusalemi k duon'o u jaand-
diegu tanpolu k maad'o: a ya tie u Tienu bijua
yugi k ŋa a ba m fanfanma nni k dugn i l diani:
10 k u bu cabi meleki nba ban yaa guu ŋa.
11 l guan. b bu ŋa yeni b nugi k tanli kan gbebi
ba tanyeli.
12 K Jesus ŋmia i: l gɔ diani. A kan niini k bigni
o yonmdaano u Tienu.
13 Ya yognu k sitaan den gbeni o bignma kuli k
u sani k fagdi k ban bo bil ya yognu pudi.
14 Jesus bo ye yeni fuoŋanba paalui k lebdi
Galile ko yeli doni diema kuli nni.
15 K tundi u tienu ñɔmaama a jaandiena nni k
b niba dond'o.
16 K gedi nasareti dogu nni ban bo ŋub 'o naani
k kua l jaandieli saba daali. nani wan bo tug g
tie maama. k fii k bo cogi tienu ñɔmaama tili.
17 K bi waan'o u tienu tondo isai tili wan pɔbidi
l tili ko la naan kani k b diani k:
18 M yomdano fomnŋanb ye n po kelima u
lugdn ki sɔgni kpaŋanba k bo muadi o ñɔmaama
i cacagi danba k gɔ paagi yaaba pala biidi k
yaaba tie juanma n nuali, k fie b cacagdama.
19 k gɔ muadi u tienu ŋanba binl
20 K u pɔbini l tili k teni o naacenba k gedi kali.
U jaanddiieogu nni k a nubina kuli fid o po.
21 Dinne mɔno u bu cili yinm yaa song'o yeni
kani u tienu tondo ñɔmaama tie mɔni.
22 yaab den song'o kul lden cuo'b u yaalidigu.
K b tɔb maadi ki waa tie Josefi bijua kaa?
23 k jesus maadi bi: n bani ki bo puan i m
makpanjama dogda dogd a ba ama e bia bo-
maadi maad'ti ŋan tienii yaala kaperinahumin

dogu nni. ŋan gɔ tieni n yeni a dogun i k ti diidi.
24 K jesus pugn ama e mɔni baa bani k pagi u
tienu tuonsɔnlo u dogu nni.
25 E mɔni ke maadi yi a pakuana den yabi
boncianli Isaraheli dogu nni Eli yogu. lan ya
yogu i ke taagi bo ba binataa yen bɔgidima. k
m koncianma ba u dogu kuli nni.
26 ama den sɔno'a ba pakua yedi kani k cedi b
den t sɔn'o yendi kani k u den ye Sarepta Sidon
dogun nni. a i.
27 A gbaada den ye ki yabi Isaraheli dogu nni
u tienu tuonsɔnlo Eli yogu. Ama ki baa bo paagi
baa yedi. B bo paagi Sirija i ku yeli tie Naamani
28 I yaabi den songi Jesus k ye l jaandieli n k
kuli pala den biidi
29 b nubi kuli den fii k tudu Jesus k ñan'o hali
l juali po l jaandieli n maa naan yeni k bi tud'o k
lu'o tinga nni
30 Jesus n den ñan b siiga nni k paani k caa Je-
sus den tieni i tundi yeni u tebigu Kafarnahumi.
31 Den gedi Kaperinahomi galile dogu nni ki
tieni i tundi ba u tiemu ñɔmaama po saba daali.
32 Yaaba den songi pala den mangi boncianli
kelima u den yeni yikodi.
33 O ja den ye l jaandieli nni ki t tagbiid yeni
mu cicibiadimu den cedi k o yign i yen paalu
34 O a bua tien 'ti be ne, a cua k ŋan bianti yaa?
U tienu nuŋanmo tondo.
35 Ama k Jesus tiani yeni pabieli k maadi suon
i k ña o ja ne gbanu nni. k t cicibiid yeni fuun'o
k lun'o tinga b niba siiga k waa janbi ama k ñani
u po.

36 k l yogu k ti jawaandi kua b niba, k b maadi
b lieba. Lan ñɔmaam tue be i k pia u paalu yen
yikodi k yi beli i cicibiadi ban saa ña i!
37 ke Jesus yeli doni kaankul a dongbana nni.
38 Jesus n den ñani l jaandieli kan u den
gedi Simo deni k sua k Simo juado ye yeni u
gbanantogu, k b buali k b mia Jesus k wan tieni
l bonli k paa'o
39 k Jesus tibn i o po k cedi ko yugbaagu ñani
u po. k o fii l yogu k cil suani u tienu tuona.
40 O yienu n den baa ya yogu yaaba den pia b
yianba b den po, b den ba yenmi Jesus kani k u
yi e nui yua kul po wan paagi.
41 I cicibiadi den ña boncianli b ssiga nni, k
yigini. A tie u tienu bijua i. Ama k Jesus yi tiani
ban gɔ suono kelima b den bandi k u tie Kristo.
42 Lden fandi ya yogu k Jesus ñani o deni k gedi
u fanfanpiegu nni. k b niba cil k kpaan; o ban t
la'o k gedi o kani kaa ji bua ko seedi ŋaab'a.
43 Ama k u maadi bi: l tie taladi min min
muandi u tienu labanŋanli dogban tiana nni.
Kelima lan yaa po i k u tienu sɔn n i.
44 k ji tundi u tienu labamanli Jude jaandiel
nni.

Diangbenga 5

1 Dayenli, ke Jesu bo ye Senesareti kpenkunu,
ke ku niwulgu bo gobi ki lindi o, ki cengi U Tienu
maama.
2 Ke o lá ñinbiadi lie u kpenkunu. A jankpaanla
bo jiidi ki ŋanbdi bi jankpaantiadi.
3 ñinbiayengu den tie Simɔn yaagu. Jesu den
kua lienni ki maadi o, ke wan fagdi waama yeni

u kpenkunu, ama o den ye gu niinni ki tundi ku niwulgu.
4 Wan tundi ki gbeni, ke o maadi Simɔn: ... Sudi waama, ki jiidi naani n ñua, fini yeni a lieba n lu i jankpaantiadi.
5 ... Ke Simɔn ŋmiani o, Canbaa, ti sɔni ñiamungu ti ki cuo lbá, ama, ŋan buali ke min lu yeni, n ba lu.
6 Bi lu ki cuo i jami boncianla ke bi jankpaantiadi ji bo bua padi mɔno.
7 Li yogu ke bi yini bi lieba ku ñinbiagu po ke ban baa ki todi ba. Ban baa ke bi cuo ki gbieni bi ñinbiadi, hali ke ti bua mii kelima ku kpiagu po.
8 Simɔn Pieri n la lani, ke jiidi ki gbaani Jesu taana po ki maadi: ... N diedo, fagdi n kan ne, kelima n tie tuonbiiadaano.
9 Li yogu ke i jewaani kua ba yeni ban la ya ciila.
10 Li gɔ bo tieni yeni Simɔn tuonsɔnlieba, Saak yeni San, Sebede bila. Li yogu ke Jesu maadi Simɔn: ... Da jie! Lan cili mɔlane, a ji baa taandi bi niba n po.
11 Ban kpeni yeni bi jankpaantiadi, bi ŋaa ti kuli ki ji ŋua Jesu.
12 Daatɔli, ke Jesu den ye dogu bá nni, ke jua bá ti baa ke mi kpaadma kubi o. Wan lá Jesu, ke o gbaani o nintuali nni, ki jaandi ki maandi: ... N Diedo, a ya bua, a ba fidi ki paagi nni.
13 Ke Jesu tandi o nugu, ki sii o ki maadi: ... Nn, n bua, paagi. Li yogu mɔno, ke mi gbaadma siedi ki ŋaa o.
14 Ke o kpaani o, ki maadi «ke wan da maadi

nulo yaali n baa o» Ama, ke o maadi o ke wan
gedi o dandanciamo kani ki ji bili o paabu li
jaanddiebinbindli po nani Moyisi n den maadi
maama yeni. Li ji baa nani sieda i i po.
15 Jesu laabaali ji den yadi kaanakuli. Ku
niwulgu ji den ŋua ki bua bi yiani n gbeni.
16 Ama, o den gedi naani n kuoni ki ba jaandi.
17 Daayenli, ke Jesu den tundi U Tienu laaba-
manli, Farisieninba yeni Yikotundkaaba den
kaa ki cengi. Bi den ñani Gaalile, Sude yeni
Jerusalemi dingbankonkogi nni. Ti Yonbdaano
paalu den ye yeni Jesu ke o paagdi bi yianba.
18 Nibbá ti baa yeni bi yiamo ke o taana kuli
kpe. Bi den kpaani ke ban kua yeni o Jesu kani.
19 Ama, bi den ki fidi kelima ku niwulgu po. Li
yogu ke bi doni ki cibi li dieli poli po ki jiini bi
yiamo ki lianga po, ku niwulgu siiga Jesu kani
20 Wan lá ke bi jaba yeni pia li dandanli o
niinni, ke Jesu yedi: «N dɔnli, a tuonbiadi piini
o».
21 Yikodanba yeni Farisieninba ji buali ki
maadi: ... O ja ne tie ŋma i ki maadi ti majɔgndi?
ŋma ba fidi ki piini ti biidi, li ya ki tie U Tienu
bábá yaa ka?
22 Ama, Jesu den bani bi maalma, ki maadi ba:
«Be ya po n cedi ke i pia li maalma?
23 Be n tie faala? Maadi: «A tuonbiadi piini»
bii «fii ki ya cuoni»?
24 Li ŋani! I ba bandi ke o nulo biga pia yiko
ki tinga ne po yeni wan piini ti tuonbiadi. Ke o
ji maadi o tuomo: ... N cabi: Fii, taa a lianga ki
ya kuni.
25 Li yogu ku niwulgu nni, ke o ja yeni fii ki taa

o lianga ki kuni ki dondi U Tienu.
26 yaaba n den ye li kani kuli ke ti jawaandi
cuo ba. Ke bi ji dondi U Tienu ki maadi: ... Ti lá
dinne tin ki kpeli ki lá yaala !
27 Li puoli po, ke Jesu den pendi ki lá Patendi
(Lonpo) Gaalo ke bi yii o, Lefi, ke o kaa o tuonli
nni. Ke o yini o, ki maadi o: ... Ya ŋua nni!
28 Ke o ja yeni fii ki ŋaa li kuli ki ŋua Jesu.
29 Lefi bobni mi jaanma o denpo ki bua gaa
Jesu. Bi niba boncianla den dini yeni Jesu, bi
siiga a patendi gaala den ye.
30 Farisieninba yeni Yikotundkaaba den ye bi
bá ki yini Jesu Kpaaga. ... Be n tieni ke i ba di
yeni a patendi gaala, ya febddanba ne?
31 Ke Jesu ŋmiani ba: ... Yaaba n pia laafia ki
bua dogda, bi yianba n bua o.
32 yaaba n tiegi po ka ke n cua, ama n cua ke
min lebdi ti tuonbiadi danba yama.
33 Bi tɔba den buali o: ... Jan ŋɔdikaaba yeni
Farisieninba wani yen loli bu ñɔbu ki ya jaandi,
ama Jesu ŋɔdikaaba wani yen di ki ñu i.
34 ... Ke Jesu ŋmiani ba, i lá aa, li paa yeni o
puodaano dɔnlinba n loli ñɔbu ke o puodaano
dá ye yeni ba.
35 O yogu cuoni, ke o ba siedi ki ŋaa ba, li yogu
bi ba loli ñɔbu.
36 Ki pua ba mi makpanjama ne: ... Nulo n da
taa li cabpanli, ki libi li cabkpeli po. Lan yaa ka
bi bua biidi li cabpanli. Ban jia ya cabli n mɔ n
ki ŋani ki libi li cabkpeli.
37 Li tie yeni mɔ, nulo kan piagi mi daakaama
a cuakpela nni, lan yaa ka mi daama ba fidi ki

cedi ŋan pudi pudi, mi daama n wuli, a cuana mɔ biidi o.
38 Li buali, ke n ń piagi mi daapaanma a cuapaana nni.
39 Mɔmɔni, ti ya ñuni mi daakpelma, ti ji ki bua mi daapaanma; ti ji maadi: Mi bonkpelma n mani.

Diangbenga 6

1 Saaba daali, ke Jesu pendi i dii kpaabu nni, ke o ŋɔdkaaba togdi i dii ki ŋmani.
2 Farisieninba buali ba: Be ya po i ke i tie yaala n kua saaba daali?
3 Jesu gaa mi maama ki ŋmiani ba: I ki cogi yaala n diani ya yogu mi koma bo cuo Daviid yeni o ŋɔdkaaba a?
4 O kua ku jaanddiegu nni ki taa U Tienu lalaagu ki ŋmani, ki teni o ŋɔdkaaba ke bi mɔ ŋmani. Ama ke li nan bo ki cabi ke ban ŋmani, bi salyidkaaba bábá yaa ka.
5 Ke Jesu pugni ki maadi: O nufosaalo bijua n tie saaba canbaa.
6 Saaba daatɔli ke Jesu kua ku jaanddiegu nni ki tundi U Tienu maama. Nulo bá bo ye ke o nujienu kpe.
7 Bi yikodanba yeni Farisieninba bo kpaani ke ban cuo Jesu. Bi bo kpaagi o ke ban diidi ki lia o ba tebi a yiama saaba daali i:
8 Ama, Jesu n bo bani bi maalma yeni, ke o maadi o yiamo: ... Fii ki sedi asalasiiga! Ke o fii ki sedi.
9 Ke Jesu maadi yaaba n sieni: N pia ibuali ki ba buali yi: Li bo dagdi ke tin tieni li bonŋanli

bii ke ku bonbiigu i saaba daali i? Li dagdi ke tin fie o nulo miali bii tin ŋaa wan kpe i?
10 Ke o ligdi o ninbina bi po ki maadi li naaciemo: Tandi a nugu! ke o tandi. Ke li nugu paagi”
11 Bi yikodanba yeni Farisieninba pala bo beni paaa, ke bi ji maadi bi ŋmiali nni ban ba taani ki tieni Jesu maama.
12 Lan daali, ke Jesu gɔ fuadi ki doni li juali po ki ba jaandi. Ke o jaandi U Tienu ku ñiamungu kuli.
13 lan ti fandi ya yogu, ke o yiini o ŋɔdkaaba, ki lugdi bi siiga piiga n bonblie ki yini ba o ŋɔdkaaba.
14 Simɔn yua ke o bo yini o Pieri, o ninjua Andre, Jaak, Jan, Fiilipi, Batelimi,
15 Matiog, Toma, Saaki, Alfe bijua, Simɔn yua pali kɔni u dogu po.
16 Jude, Jaaki bijua, yeni Juda Iskariyɔti yua n ti ba juodi ki kuadi o.
17 Jesu n bo ñani li juali po ki jiidi yeni ba, ke o sedi li gbangbanli po. o ŋɔdkaaba boncianla bo ye li kani, bi niba boncianla mɔ bo ye ki ñani Jude kuli nni, yeni Jerisalemi yeni Tiri dingbana nni yeni Sidɔn dogu nni.
18 Bi kuli bo baa ke ban cengi o, ki wan gɔ paagi ba. Yaaba ke asanpola bo mabi ba mɔ bo paagi.
19 Yua bo kpaani ke wan sii o kelima ke u paalu bo ña o gbanu nni ki paagdi i yiani buoli kuli.
20 jesu bo gbagi ki diidi o ŋɔdkaaba ki maadi ba: Li pamanli tie yinba yaaba n tie talgnba yaali kelima yinba n ti baa ye U Tienu Diema nni.
21 Li pamanli tie ynba yaaba ke mi koma pia

yi mɔlane yaali, kelima i ti ba guo. li pamanli tie
yinba yaaba n buudi mɔlane kelima i ti baa laa
i.
22 Bi niba ya ki bua yi, ki bieli yi, ki sugdi
yi, ki biidi i yela kelima o nufosaalo bijua po, li
pamanli baa tie i yaali.
23 Li bona ya ti baa yi, yin ya kpanbi leni li
pamanli kelima i ñuadi ti baa yabi U Tienu deni.
Bi yaajanba mɔ bo tieni U Tienu tondkaaba yeni.
24 Ama, yinba a piada, li ti baa bia i po kelima
i lá ñuadi o.
25 Yinba yaaba n guo mɔlane, li ti baa bia i po
kelima mi koma ti ba cuo yi. Yinba yaaba n laa
mɔlane, li ti baa bia i po kelima i ti ba cagni, ki
ya ye li pabɔncianla nni.
26 Yinba yaaba ke bi niba kuli pagi yi, li ti baa
bia i po kelima bi yaajanba mɔ bo tie yeni leni
ku faagu Tienu tondkaaba.
27 Yinba yaaba n cengi nni ne kuli, n bua maadi
yaala ne: Ya bua man i nannanda, ya tie man mi
ŋanma yaaba n ki bua yi po;
28 ya jaandi man ki ya miadi mi yedŋanma n
jiidi yaaba n polgi bu ñɔbu po. Ya jaandi man
yaaba n cagni po ya po.
29 Nulo ya pabi a tankpinyenli ŋan teni o
tankpintɔli mɔ. Nulo ya taa a liadbiga ŋan cabi
o a liadgbengli mɔ.
30 Yua mia ŋa ŋan teni o. Yua taa a bonla mɔ
ŋan da buali o li po.
31 Ya tie man i lieba yin bua ke ban ya tie i po
yaala.
32 I ya bua yaaba n bua yi bábá, i maali ke i ba
lá ya paabu n ŋani i? Bi tuonbiaddanba mɔ bua

bi dɔnlinba.
33 I tie mi ŋanma yaaba n mɔ tie yi mi ŋanma,
i gɔ ti ba baa ti laa ñuadi i? Bi tuonbiaddanba
mɔno ki tie mi ŋanma a?
34 I ya kpendi man ki daani ke bi ba guani
ki ŋmiani yi, i gɔ ba lá ti bulcindi i? Bi
tuonbiaddanba mɔ kpendi bi tuonbiaddanlieba
ke ban guani ki ŋmiani ba.
35 Ama yinba, yin ya bua man i nannanda ki
tie ba mi ŋanma, ya kpendi man ki da daani ke
ban guani ki ŋmiani yi. I ya tie yeni i ñuadi
ti baa yabi, i ti baa tie O Bado U Tienu bila
kelima u ŋanbdi yaaba n ki tie mi ŋanma yeni
bi tondanba.
36 I báa gbie yeni mi ŋanma. Mɔ ya tie man
yeni.
37 Da bu a lieba, bi kan bu a mɔ, da biandi a
lieba, bi kan biani a mɔ. Ya di man sugli i lieba
po, U Tienu ba di sugli i mɔ ya po.
38 Ya todi man i lieba U Tienu mɔ ba todi yi.
U den bibni ya golungu n yabi ki ñagi ñagi ke
li gbie ki yadi ki wulgi n po, kelima yin bigni
maama ki puuni i lieba, U Tienu mɔ ti ba bigni
yeni ki teni yi.
39 O pua ba mi makpanjama ki maadi ba: O
juamo ba fidi ki dadi o juanlielo? Ban bonblie
kan baa ku buogu nni?
40 Tuonbanglo ki cie o canbáa. Ama ya
tuonbanglo n ŋanbi ki bangi ki gbeni, o baa tien
nani o canbáa yeni.
41 Be n cedi ke a nua ya muanu n ye a ninjua
ninbili nni, ama ki nan ki nua ya dajenli n ye a
ya ninbinli nni?

42 A ba tieni ledi ki maadi a ninjua: «N ninjua
tieni suo ke min ñani u muanu yu n ye a ninbinli
nni? ŋalacidaano! Dá pandi ya daagu n ye a
ninbinli nni o, ki ŋanbi ki nuali ki fidi ki ñani u
muanu yu ye a ninjua ninbinli nni.
43 Ki tinŋanga kan loni ti luanbiidi. Tibiigu
mɔ kan loni luanŋana. Bi bani tibu kuli yeni bu
luana i.
44 Bi ki puadi kankana konkontibu po, bi gɔ ki
puadi cancanba konkonbɔngu po.
45 O numɔno n pia ya bonŋana o pali nni, o
ñangi lani. O nubiigu n mɔ pia yaala o pali nni,
o mɔ ñangi lani, kelima o nufosaalo pali nni n
gbie yaala o ñangi lani.
46 be n cedi ke i yii nni "Yonbdaano, Yon-
bidaano"! ki nan ki tie min maadi yaala?
47 N bua waani yi yua cuoni n kani ki cengi n
maama, ki gɔ tie man buali maama, yenyienu n
naani yeni yaala.
48 O tie nani ya nulo maa ku diegu. o gbiidi ke
li ñuagi ki pan nandi ku tantiagu ki bili li fiagli.
Ku bɔngu ya gbie ki yadi, mi ñima yi yili li diegu,
ki nan kan ki guli gu kelima bi maa gu ke ku paa.
49 Ama yua cengi n maama kaa tie man buali
maama o tie nani yua maa ku diegu ti tandi po
kaa bili li fiagli. Ke ku bɔngu ya gbie ki yadi, ke
mi ñima yili li diegu, ku ba wobi ki baa li yogu
mɔno ki kpandi ku langbengu.

Diangbenga 7

1 Wan maadi ku niwulgu wan pia ya maama,
Jesu kua Kapernaumi.

2 Sijenba canbáa bo pia o tuonsɔnlo, ke o yia,
ki ji mi kuuma po.
3 Wan gbadi ke bi maadi Jesu maama, sije
canbáa sɔni o kani nani Suifi yikodanba ŋa yeni,
ke bi gedi ki fabni o kani ke wan cua ki paagi o
tuonsɔnlo.
4 Bi cua ki lá Jesu ki mia o sugli boncianla ... Bi
maadi o, o ja ne dagdi yeni ŋan ŋanbi o po.
5 Kelima, o bua ti buolu. Wani n maa ti po ti
jaanddiegu.
6 Lani, ke Jesu yegi leni ba ki caa. Li ji bo ki
fagi leni deni, ke sijegbengli yeni sɔni o dɔnlinba
ke ban maadi o. Ti Yonbdaano, da mabndi a bá,
kelima n ki dagdi leni min gaa n denpo.
7 Lan ya po n cedi, ke li bo ki dagdi yeni min
cua n bá ki lá ŋa. Ama, maadi lanbonyenla ke n
tuonsɔnlo n paagi.
8 Kelima, min mɔno tie sije yua n juadi, ama n
pia bi naacenba n yikodi po, leni min sɔni yendo:
"Gedi", o baa caa i, n maadi tɔo: "Cua", o baa
cuoni i. N ya n tuonsɔnlo: "Tieni ne", o baa tie i.
9 Jesu n gbadi li maama, ke li lidi o, ama ki
mangi o. Ke o gbagi ki maadi ya niwulgu n ŋua
o: "Mɔmɔni po, Israyeeli nni ne kuli, n ki baa lá
ya nulo ke o pia ya dudugdi ne."
10 Sije yeni tondkaaba lebdi deni ki sua ke o
tuonsɔnlo paagi o.
11 Li kani ke Jesu kua Nayini dogu nni. O
ŋɔdkaaba leni ku niwulgu boncianla ciandi o.
12 Wan cili ki kua u docamu nni, ki cendi ku
niwulgu ke bi pii li pakuali biyendga. Bi dogtieba
boncianla bo ŋua a kupiila.
13 T yonbdaano lá li pakuali ke mi ninñima cuo

o, ke o maadi: ... Da buudi man!
14 Ke o nagni ki kulianga ki maani o nugu ki po,
ke yaaba n tugi sedi.... Ke Jesu yedi, o naaciemo,
n cabi a fii.
15 Ke mi kuuma fii ki kali ki maadi. Ke Jesu
ŋmiani o o naá.
16 Ke bi niba kuli jie, ki ji dondi U Tienu ki
maadi: U Tienu cua ki bua fie u niba. Ki gɔ pugni:
U Tienu cua ki tebi o kpiemo!
17 Ya lanbona ke bi maadi Jesu po ne bo yadi
Suude leni li dogkuni kuli.
18 Jan ŋɔdkaaba maadi o yaala n den tieni kuli,
ke bi siiga, ke o yini bonbilie.
19 ki sɔni ba ti Yonbdaano kan ke ban buali o:
... Fini n den cuoni bii, tin gɔ dá guudi tɔo i?
20 Ke li danba sedi o nungi nni ki maadi o: ...
Jan-Baptisti n sɔni ti. Yaala ke bo bua buali a nne:
“Fini n den cuoni bii, tin dá guudi Tondtɔo i?”
21 Ya yogu ke o pundi li kani Jesu bo paagi
ni niba boncianla, i yianbuolbuoli kuli, ki paagi
yaaba n den gbie leni mu cicibiadmu, ki nuali a
juama boncianla.
22 Ke Jesu maadi ba: Guani man Jan kani ki
dugni o yin lá yaala: Bi juanba nɔnli, a waba
cuoni, a gbaada paagi, a tubkpaana gbadi, ke bi
kpienba yiedi, ke talginba gaa li pamanli.
23 Pamanli lenli yua luni o dudugdi kelima n
ya po.
24 Jan tondkaaba den lebdi yo, ke Jesu ji maadi
leni ku niwulgu Jan po. ... I gedi ki lá be mi
tinfanma nni? U faalu n liebi ya ñinmuagu ne.
25 I gedi ki lá ŋma i? Yua bobi ti tiadŋandi?
Yaaba n bibi ti tiadgbengdi ki ye u manu nni kua

bi badcianba diedi nni.
26 Ama i ji gedi ki lá ŋma i? U Tienu tondo? N
maadi yi, o cie U Tienu tondo mɔno.
27 Kelima, o ya po i ke li diani: N ba sɔni n
Tondo a nunga nni, wan bobni a sanu.
28 N maadi pua n mali yua kuli, ama yua n yabi
ki cie Jan ki ye, yua n wa U Tienu diema nni n
yabi ki cie o.
29 ... Ya niba n den cengi o kuli leni a
lonpogaala den dugi U Tienu po mɔmɔni, ki tuo
ki Jan n wulbi a U Tienu ñima.
30 Ama Farisieninba leni U Tienu bali maama
tundkaaba yie ke o kan wulbi ba U Tienu ñima,
bi luni U Tienu buama.
31 N ba nangi mɔlane niba leni be i? Bi naani
leni be?
32 Bi tie nani ya bila n kaa ki daaga nni, ki yii bi
lieba ki tua: «Ti piebi yipo mu yelmu, ke yii jeli
ki ciaga! Ya yogu ke ti gɔ yiini mi kuuma yani, yi
gɔ ki buudi !
33 Lani, Jan-Baptisti cua, kaa ŋmani kpanu,
kaa ñuni ku daamɔngu. Yi maadi be i? “O pia
cicibiigu o niinni.
34 O nulo bijua cua ki di ki ñu, ki i yigni: “O ja
ne maalma tie wan di ki ñu i, o tie a lonpogaala
leni ti tuonsɔnbiaddanba dɔnlinba.”
35 Ama, U Tienu yanfuoma cua yaaba n tua ma
po i.
36 Farisieni den yini Jesu ke wan je. Ke Jesu
gedi ki kali ki di.
37 Ke puoconconli bá cua, ke yua kuli o u dogu
nni, ke o ye ku yenyebiigu nni. Nani, wan bo
gbandi ke Jesu cua Farisieni deni ki di yeni, ke o

taa o tulaali konkonga.
38 Ki cua ki sedi o puoli po, kpiani o taana. Ki
buudi ke o ninsiidi pan milgi Jesu taana; ke o
taa o yudi ki fiadi fiadi, ki balgi Jesu taana po, ki
tiendi tulaali.
39 Farisieni yua bo yini o yeni n lá lani, ke o
maadi: O ja ne ya bo tie U Tienu tondo yeni
mɔni, o bo ba bandi o pua yua siigi o ne n ye
ya yenyienbiigu nni.
40 Jesu doni o nialu ki maadi: ... Simɔn n pia
maama bá ki bua maadi ŋa. ... Ke Farisieni
ŋmiani o: Nn, Canbǽa, maadi.
41 ... Niblie n bo dini li panli bi pandaano kani.
Nuyendo den ba pa dibala kobiimu, yua tua mɔ
n pa dibala piimu.
42 Nani ban bonblie kuli, obá n bo ki pia ki ba
pa li panli yeni, ke o pandaano cabi ba ke ban da
pa. A ya po, ban boblie siiga ŋma n ba ŋanbi ki
bua o pandaano?
43 Simɔn ŋmiani: ... N maali ke yua ya panli n
ŋanbi ki yabi. ... Jesu maadi o ke o jiini li po n
yeni.
44 Ki gbagi ki diidi o pua yeni ki gɔ maadi: ...
A lá o pua ne i? To, min cua a deni, ŋaa teni nni
mi ñima ke n ba ŋuudi n taana; ama, wan taa o
ninsiidi ki ŋuudi n taana, ki fiadi a leni o yudi.
45 A ki lɔni nni ki waani nni a buama, ama,
wani, hali min kua ne, o li lɔngi n taana i.
46 A ki sɔgi n yuli po tulaali, ama wani, o wuli
n taana po tulaali.
47 Lan ya po, n maadi a: O tuonbiadi kuli piini,
li po n cedi ke o waani nni o buama kuli. Yua

ke bi dini sugli o po waama nne, wangi o buama
waama nne i!
48 Ki ji maadi o pua: ... A tuonbiadi kuli piini.
49 Wan n den yini yaaba ki pugni o po ji maadi
bi bá nni: “O ja ne tie ŋma i ki piindi bi niba
tuonbiadi?”
50 Ama, ke Jesu maadi o pua: ... Kelima, a dugi
n po, a baa mi faabma; ya caa leni li pamanli.

Diangbenga 8

1 Lan den pugini waami, ke jesu gedi a long-
banani yen i dogiciamani, k muadi U Tienu
maama.
2 O Den ye yen o ŋuankaaba piig n bonbilie,
yen bi puobi yaaba kuli den bieli t cicibianda ke
gɔ paagidi bi yiama: Mari, Magidala pua yua ko
den paagu k cicibiada lele den kub bo.
3 Sann, chuza denpua, chuza den tie Herod
tuonsɔnli, Suzann yeni o lieba kuli den todi jesu
yeni o ŋuankaaba yeni bi ŋalimanu
4 O nuwuligu den ñan a longbana nni k cua o
kani, k jesu pua ba ya maa kpanjama ne:
5 O kpakpaalo den ñani, ke bi pagi o bonbi,
wan den pagi yeni, ke mi bonbima baa o sankuni,
k bi ŋmaadi, ke ti bonyugiti dini.
6 Tianli baa a tana ni ke pani ke kpe, kelima i
tinga den kuoni.
7 Li tianli mɔ baa ti konkondi ke pani, ama ti
konkondi fii ki luoni li po.
8 Ke li liela baa i tinŋanga po, ke pani ke loni
a luana. Jesu pugini ke maadi: ... yua pia a tuba
ke cengi, wan cengi

9 O ŋuandikaaba bual'o l maa kpanjama niima
ni.
10 Ko maadi ba: yinba la li yumanli gbia U
Tienu diema ŋasiili, ama lieba po li tie maa
kpanjama. Bi pia i nuni, ama bi naa nua; bi
cengi, bi naa gbia.
11 Diidi mani li maa kpanjama niima ni: U
Tienu maama,
12 “o sankuni” tie yaaba cengi mi maama, ama
sitaan n cua ke kua bi pala ni ke bel'o, wan da
daani li maama po ke la mi faabma.
13 A tana po tie: yaabi n cengi mi maam, ke tuo
yeni li pamanli, ama ke kan ŋa lan kpa jiina bi
po. Bigili yogunu, wan sundi li kuli po.
14 “Mi bonbima yaali baa ti konkondini”
wangidi, yaaba cengi mi maama, ama ke ŋa mi
maalima, mi piama yen li ŋandunli bona n cedi
wan da loni luana.
15 “Mi bonbima yaali baa i tinnŋanga
ni”maadi ti, ya niba n cengi U Tienu maama
ke biligidi bi pala ni ke suani yenli li tuonli, ke
puni li juunli ke loni a luana.
16 ... Bi ki congi fidili ki cubidi bobili ni bii k
wuondi gadogu yagima nni, bi yi tuani naani ke
bi niba ya kua, ban la mi yinyema.
17 Yaali wuo mɔlane kuli, te bi juodi ke ña
mi yinyema nni yen ya bonli n tie ŋasiili, te ba
dogidi li daa gbengili daali.
18 ŋanbi mani ki diidi i yula po, yin cengi
maama, kelima, yua pia bi ba pugini wani; ama
yua pia, ban gaa wan daani ke pia yaali.
19 Jesu naa yen o ŋuandikaaba cua ki lagu,
ama bi bo ki fidi nagin'o ki dugini o nuwuligu

po.
20 Ke bi maad'o: a naa yen a ŋuandikaaba ye
cincanli ki kpaan'a.
21 ... N naa yen n ŋuandikaab tie yaaba n cengi
U Tienu maama, ki gɔ tugidi k suani li tuonli lan
buali maama.
22 Daa yenli k jesu den kua o ñin biaguni wan
i yeni o ŋɔdkaaba. Yeni ko maadi ba:... tin puodi
mani bongbantianli po. K bi tugi o ñin-gbanu.
23 Ban bo puodi ya yogunu, k jesu guandi. Ko
faaciangu kpil k fidi o ñinbɔnguni. Mi ñima den
bua cubini o ñinbiagu. Li ji den paa bi po.
24 K jesu ŋɔdikaaba den nagini ki yigini ki
fiin'o: canbaa, canbaa mi ñima bu di ti naa. Ko
findi k gaa mi jama o faalu yen a ñinguona po,
k li kuli sedi suoo.
25 Li puoli po ko maadi o ŋɔdikaaba:... i
dindanli ye le e? ti jawandi yeni o yaalidigu
den kua ba, k bi maadi bi ŋmialini: O ne tie
ŋma i? diidi mani: o pia ti yikodi o faalu yeni
a ñinguona po, k bi cɔlini o.
26 B ji bo kua Gerasa doguni, li bo ye Galile
nuntuali.
27 Ya yogunu k jesu bo tugi o taali ki ŋmaa i
tinga po, o doguni o nulo yua k ti cicibiadi bo
kub'o yeni, bo sani ki cend'o. O den ki yie tiadi
ki gɔ ki kpendi deni, ama o den yi dua a kakula
nni.
28 Ya yogunu ko la jesu, ko baa ki gbaani o
taana po ki yigini yeni o paalu kuli. ... A bua
be n po, jesu, U Tienu badicamo biga? N miad'a
sugili, da wangidini fala.
29 O bo maadi yeni kelima jesu bo cedi k ti

cicibiadi kuli siedi ki ŋagu. Yeni ban bo yi lol'o
yeni i kudiseseli a taana yeni o nugi, o bo yi cie li
kuli, ti cicibiadi n tug'o ke kua yen'o li fuali nni.
30 Jesu bual'o: ... A yeli i? ... ŋmian'o: ti yabi.
Kelima ti fuobiidi boncianli den ŋuagu.
31 Li fuobiidi den miadi jesu sugili k wan da
kuan ba naani tie fala kangbediguni.
32 Li den sua ki duoli boncianli den kobi li kani
k bi kpaab li juali po. K ti cicibiadi ne mia jesu
sugili, k wan cabi ba, k ban gedi ki kua li duoli
nni. Ko cabi ba.
33 K bi ŋaa li ja, ki ji kua li duoli nni. Ki li duoli
ñani li juali, k san sani ki baa mi ñima nni kpe.
34 A duogula n la yeni, ki bi sani k gedi ki pagi
o dogu nni, yen i dogbanbimu nni
35 K bi niba ña, k caa ki diidi yaali bo tieni. Bi
bo pundi jesu kani, k la o ja yua k ti fuobiidi bo
siedi kani yeni, ko kaa jesu taana po. O den la ti
tiadi, ki li ba kuli ji k kub, o. Ti jawandi den kua
ba.
36 Yaabi bo la ya bona n bo tieni kuli lan kani,
ki bi dugini maama ki ti fuobiidi yaadi k ŋaa li
ja, ko ji la mi faabima.
37 Gerase dogu niba kuli, ti jawandi bo kua ba
boncianli. K bi maadi jesu k wan ña bi dogu nni.
Ko guani k kua o ñinbiagu nni k lebidi
38 Ko ja yua ti fuobiidi bo ñan o kani yeni, buali
jesu k wan cian'o, ama jesu bo bel'o, k maad'o:
kuni a deni k pan waan ba, yaali ko tienu tieni a
po.
39 Ko kuni ki pagi yaali n tieni ne kuli.
40 Wan den guani galile, bi niba boncianli den
gagu kelima bi den gu o baama.

41 Li yogunu ja ba cua jesu kani ko yeli tie
jayiris, o den tie o jandieguni canbaa. Ko baa
k gbaani jesu taana po ki miagu sugili k wan cua
o deni.
42 O bonpuoyenga ko pia nani piiga yen bina
lie yeni, k den mɔ yeni mi kuuma. K jesu fii k
gedi o kani, ko nuwuligu tudi k mɔ ban nagini
jesu kani.
43 Li kani pua ba den ye ki wuuli o faadi kli k
koligidi, hali piiga yeni bina lie. O bo biani o ligi
kuli dogida deni, ama o bo ki fidi ki tebi o ba.
44 Ko nagini jesu puoli po ki sii o liadili, ki li
yogunu mɔno, ko faadi sedi.
45 K jesu buali: ... ŋma n sii nni? Nani bi kuli
n bo tieni mi niama, k Pial maadi: ... canbaa, tin
diidi mani, o nuwuligu lini ki maba.
46 Ama kop ŋmian'o: ... o nulo sii nni, kelima
mi tuama o paalu ñani n gbano nni.
47 Wan bo la li kuli k li k tie wuolin bonli, ko
pua nagini, ki jegili, ki baa ki gbaani jesu taana
po k cili ki dugidi yaali ya po ko siigu yeni wan
paag'o maama toma.
48 K jesu maadi li pua: ... n bipuoga, a paagi
ki dugini a dindanli yabi n po. Ya caa k laafia n
cian'a
49 O da den k maadi ki gbeni, ko nulo ñan li
jandidieli nni canbaa deni, k maad'o: a jafaanu
kpe o, ji da mabi canbaa.
50 Jesu den gbadi li maama, ko maadi Sayiris:
... da jie, ya duu n po baba, a jafaano ba paagi.
51 Wan pundi deni, o ki cabi ki nulo ba kua, lan
ñani: Pial, San, Sak yeni i biga náa yeni o baà.
52 Kaana kuli den tie: bubuuli yeni i fanfabini.

K Jesu maadi: da buudi mani, o ki kpe ka, ama o
guandi.
53 Bi niba den ñuadi laagu ki ban nani ko kpe
i.
54 Yeni k jesu cuo i bonpuo biga nugu, k maadi
yeni o paalu: ... n biga fii!
55 O den guani ki fuodi, k fii, k jesu maadi: k
ban ten'o mi jiema wan je.
56 K li yaa ki lidi o dama. Jesu den kpaaba
tiadiba, k ban da ŋa bi niba n bandi yaala n tieni.

Diangbenga 9

1 jesu bo taan o kpaaga piig n bonblie, k ten'b
o paalu yen t yiko k ban bel t fuobiid(staan) k gɔ
paagi b yiama.
2 L puol po ko sɔn'b k ban kpaandi o laaba-
manli i tinga kul po, k teb i yian buol kul.
3 Oden cegli ba: i da tugdi man lba k l nua i
cenli po: lan tie lanbanli, bɔgli, ligii k bual jiedi
po. da kpaani man ya tiadi ki ba lebdi.
4 Bi ya gaa yi ya diegun, yin ya ye hali ya daali
ki ba siedi lan kani.
5 Nulo ya ki gaa yi naan kani, yin ña lan kani
k pidi lan ya doguni tanbiini yaali n tabi i taana,
lani baa tie yaali wangi i buama b po.
6 Yeni ko kpaaga fii k gedi. B den tɔgdi a
longbana nni. kaana kuli, b den maadi U Tienu
maama k gɔ tebi bi yiama.
7 O badciamo Herodi bo tie lan ya dogu nni
yikodaano, wan bo gbadi ke tiama maadi ke sua:
“San batiir” n yied bi tinkpiiba siign,
8 bi tɔba ya po “Eli n guani”, bi tɔba mɔ gɔga
ya po “l tie U Tienu tondi siigni yendi guani”.

9 Ama k Herodi jiin ;... San? Min mɔno n cabi k
bi jagdi o yul. To, o daano tie ŋmaa i k bi maadi
o po ya yaalidgu bona ne kul? O bo kpaani ke
bua wan band'o
10 Aposoronba bo guani ke dugni jesu ban bo
tieni yaal kul. k Jesu tugi ba k piad waam, l bo
ke fagi yen ya dogu k bi yi Bedsayida.
11 ama bi nibi n bandi ban ye naani, k bi fii k
ŋua. Yesu gaaba k cili k maadi ba o laabamanli,
k tebi yaaba n bo yia k suni k ban paagba.
12 O dajuogu n nagi ya yognu ko yienu cil m
baama, k aposoronba piiga n bonba lie nagni
jesu kan maadi yen'o: cabi k ban ged ya
longbana kɔb yen ne, k baa o duankaanu yen l
bonjekaali (mi jiema) klma tin ye naan tie fualin
ni.
13 Ama k jesu maadi o kpaaga: yinbi mɔno n
tenba m jiem ke ban je. Ama ko kpaaga ŋmian'o,
tin pia yaal k cie kpanu bona mu yen i jami bona
lie. k t ji bu tien ledi ba m jiem ya nib ne kul po
i?
14 klma b tie nibi tuda mu i. Jesu maadi o
kpaaga: tien man cagli kul nibi piimu k cedi ban
kali.
15 B cɔlni o maama k kaani b kuli.
16 K jesu tugi kpano bona mu yen i jami bona
lie, k yaadi k diidi pol po k jaandi k yadi m
yediŋanba, l puol po ko jend jendi, ko kpaaga
tugi k bɔgdiba k ban di.
17 K bi kuli dini k l sieni baabuodi piig n bona
lie.
18 Dayenli k jesu piadi k ba jaandi, o den ye yen
o kpaaga, k jesu bualiba... b nibi ne mali k n tie
ŋmaa i?

19 K b jiin'o Tɔba ya po a tie San-batiir, tɔba mɔ
ya po Eli, tɔba mɔ gɔgi maadi k U Tienu tondi ya
yognu po yendi n guani k yiedi b tinkpiiba siign.
20 K Jesu buali ba, i ya po, i tama k n tie ŋmaa
i? Piel gaa m maama k jiin: a tie Jesu, U Tienu n
sɔn yua bijua.
21 da ŋa man nulo n gbandi.
22 K Jesu pugni k maadi: l bual ko nulo bijua
n la fala boncianli ko doguni yikodam yen l
gbanbanda n cuon, k kpani, k min yiedi danata
daal.
23 Yeni Jesu maadi yeni bi kuli, ya daano bua
k wan ŋɔdni, l bual k wan yie o ba, k tugi o
dapɔnpɔnli, daal n tu daali k ŋɔdni.
24 Yen i mɔn, yua bua kuogi o miali, o ba
buonga toma, ama, yua ya buoni o miali k dugni
min ya po, wani ba la ya miali k pia gbema.
25 Nulo ya tugi li ŋandunli bona kuli k li cie U
Tienu, k nan ba kpe, o pia m laa ñuadi?
26 Nulo ya jien i fee k gɔ jie m maama mɔ i
fee, o nulo bijua mɔ ya guanu daali o ba la n baa
yudand yen o ninŋama kuli.
27 Yen i mɔni, i siigni b niba boncianli kan kpe
k k la U Tienu diema
28 Dana niini puoli po, k Jesu tugi Piel, San, yen
Sak, k bi doni li juali k ba jaandi.
29 Ban jaandi ya yognu, ko nunga lebdi, ko tiadi
ji pien k cie ti kunkundi.
30 K b niba bonba lie pagi yen'o: Moyiisi yen
Eli.
31 k se k ñili k maadi yeni Jesu n ba kpe nanda
Serusalem ni
32 Piel yen o lieba guandi ama k b fii k la Jesu

se yen b niba bonba lie k ñili.
33 Li niba n se ya yognu Jesu kani, k Piel maadi
:... canba, l ŋan k tin ya ye ne. T bi maa jona taa
i. Yenli n ya tie a yaal, o lielo Moyiisi yaal, o taalo
mɔ Eli yaal. Yen lan ya kuli, piel ji bo k bani wan
maadi yaal.
34 O maadi k da k juodi mɔno, k li tieni nani
l ŋunli yeni k jiidi k libini bi po, ti jiwaandi kua
jesu ŋuankaaba.
35 K bi gbadi o niali k li maadi li ŋunli nni k
sua :... o ne tien n biga yua k n buaga k lugdo,
yin ya cengi man o.
36 Ban gbadi l nialo, k bi ji diidi k la jesu se
obebe. Ama bi ŋuankaabi den muubi bi ñɔna k
ki maadi oba kuli ban la yaali.
37 Lan den fandi k jesu ñani li juali po k jiidi, k
bi niba boncianli ŋuagu k kpaani k ban diidi o.
38 O nuwuligu siigni, bi gbadi ja ba ko yedi:
canbaa, ŋan diidi n bijua npo. O tie n bon-
jayenyenga.
39 K cicibiadiga (fuobiidi) n fii o po, ko yigni
k baali, ko siini ñinsankpinkpɔngu, ki jegli, ki ji
nani mi kuuma.
40 N maadi a ŋuankaaba k ban beli li cicib-
iadiga k bi gbali.
41 K jesu tandi k maadi: be cedi ki dindanli
pɔdi yeni yinbi kangbada buolu, u laa yogunu ki
ba gbadi niimn ni. Yeni ko maadi li ja: cua yeni
a biga na.
42 I biga n cuoni ya yogunu, k li cicibiadiga cedi
ki biga baa k jegli. K jesu maadi yeni mi tuama
li cicibiadiga po ko sani k ñani. Ko paagi li biga
k tug'o k teni o baà.

43 K li yaagilidi bi kuli yeni U Tienu buama. Bi
niba kuli pali den mani jesu palidi yeni o bulicidi
po; ko maadi o ŋuankaabi:
44 ŋanbi mani ke luod i tuba k ya tiani mi baa
yedi yaali ne: bi niba ba kuadi o ja bijua, bi
nisaaba nuu nni.
45 Ama bi ŋuankaaba bo ki gbia, li maakpan-
jami bo duagiba. Ti jawaandi po, ke bi bo ke
buali jesu ke ba bandi niima nni.
46 Bi den kpaani ke ban bandi yua n tie ciamo
bi siigani, mi niama ji fii.
47 Jesu bo bandi ban maliti yaali bi palti nni,
ko tugi i biga ke sen'o.
48 ke maadi ba: “yua gaa i naa biga n ya yeli
po, o gaa min mɔno'i, yua ya gaa min mɔ, o gaa
yua sɔn nni, kilima yua jiin o ba ke kpandi biga,
bi ba kpiagidi wani wan tɔ ciamo.
49 San gaa m maama ke yedi: canbaà t la o nulo
ko deli mu cicinbiadimu a yeli nni, ama ti delo
ke wan da fandi ke tieni li liema, kilima o ki ŋua
ŋan.
50 Ke jesu maadi, da deli mano, kilima ya nulo
ki tie a nando i, lani ya nulo tie a donli.
51 Ya yogunu ke jesu bo jagi ke ba lebidi kuni
o baa kani, ko fii kua Serusalem nni.
52 O bo sɔni o tondiba bonbi lie k bi kua liiga
Samali longbanbigi nni ke kpaani li dieli.
53 Ama ke Samali niba yie ke bel'o li dieli, ke
dugini jesu bo maani ke caa Serusalema.
54 O tondiba n la ke li tie yeni, ke Sak yen San
tandi ke maadi: ... canbaa, a bua ke tin cedi ko
mu n ña poli ke biani b kuli fami ke ban tua
fantama.

55 Ama ke jesu gbagi ke gaa ti jadi ke maadiba,
i ke ban ki gbie yen fuoŋanbi, ki maadi ya
maabiidi ne? O nulo bijua ke cua ke wan biani li
ŋandunli ka, ama ke wan faabi bi niba ke tenbi
ya miali k pia gbema.
56 ke bi siedi lan ya kani ke gedi longbantianu.
57 Ban bo paani o sanu, ke ja ba cendi ke maadi
jesu: ... N baa ŋua ŋa ŋan caa naani kuli.
58 K jesu ŋmiani l ja: 'I luali pia i fali, ti
bonyugiti pia ti tiadi, ama o nulo bijua ke pia
wan ba duani naani.
59 K jesu maadi o tian o: ya ŋuan! ... canbaa
cabi ke min piini n baa o!
60 k jesu ŋmiani: “cedi bi tinkpiba n piini bi
tinkpiiba”! ama fini, gedi ke kpaandi U Tienu
maama kaana kuli
61 Ke o tiano mɔ gɔ maadi jesu. U Tienu n ba
ŋɔdi ŋa, ama, cedi ke min gedi ke cabi n denpo.
62 ke jesu ŋmian o: “ya daano ko yen naakuuli
ke bia gbagidi ke diidi puoli, ke dagidi yen wan
kua U Tienu deni.

Diangbenga 10

1 Li puoli po, ke O Diedo go lugdi o ŋɔdkaaba
piilele (70), ki sɔni ba bilie lie ke ban liidi o u
dogu po leni ya dongbana ke wani o bá bi ba
gedi.
2 Ki maadi ba, “u bontaadu yogu pundi. ku
kpaangu yabi ama a tuonsɔnla ki yabi. Tin mia
O Diedo yua n die u kuanu, wan sɔni a tuonsɔnla
o kuanu nni.
3 Ya caa mani. N suani yi nani mu pabimu yeni
i yangbanli siiga.

4 yin da taa ligbɔgli, ki da kubi sancenbɔgli ki
buali taacaadi, ki go da biandi yaama i fuondi po
u sanu nni.
5 Ke yin ba kua ya diegu nni kuli, yin cindi ki
yedi, “Mi yanduanma ń ya ye ku diegu ne nni”.
6 Mi yanduanma nilo ya ye li diegu nni, i
yanduanma baa ye leni o, li ya ki tie yeni, mi
ba guani i po.
7 Yin ya ye lan ya diegu nni, ki di ki go ñu
ban puni yaala, kelima o tuonsɔnlo dagdini o
ŋmapani. Yin da ña diegu ki tuadi diegu.
8 Yin kua ya dogu nni kuli, ke bi ga i cangu, yin
di ban candi yi yaala,
9 ki paagdi yaaba n tie bi yiama. Yin yedi ba,
“U Tienu diema nagi i kani”.
10 Ama, yin ba kua ya dogu nni ke baa ga i
cangu, yin ña ki cendi bi sanjala po, ki yedi,
11 “Ti pidi i dogu ne ya taatama n tabi ti taana,
ki guani ki yadi i po, ke lan tua tiadma i po! Ama
yin ya bani yaali ne, “U Tienu diema nagini.
12 N maadi yi ke ti buudi daali, Sodoma buudi
baa pia sugli ki cie lan ya dogu.
13 korasen, sola! Betsahida, sola! Ya yenmaal-
tuona n tieni i siiga ne ya bo tieni Tiiri leni Sidoni
dogi nni, li dogi niba bo ba tuo ki lebdi bi pala
hali ke li dá fagi, ki la ti yubɔntiadi, ki pugi bi bá
mi fatanpienma.
14 Ama, ti buudi yogu, Tiiri leni Sidoni yaala
baa pia sugli ki cie yinba.
15 Ke fini, Kapenawuma, a maali ke a ba duoni
a yuli ŋaljanli nni bii? N n bi ba jiini a hali ku
tinkpibuogu nni.

16 Yua n cengi yi, o cengi mini i, yua n ki ga
i maama ki ga mini ya maama i, yua n yie n
maama yie yua n sɔni nni maama i.
17 Li tondba piilele den guani leni li pamanli,
ki maadi O Diedo, “Ti Diedo, ba´ mu cicibidmu
mɔno cɔlni ti maama a yeli po.”
18 K Jesu maadi ba, “N den nua Setaani ke o
ñani ŋaljanli nni ki baa.
19 Cengi mani, N puni yi ti yikodi, ke yin ya
ŋmaadi i wee leni i nami leni yibali paaciamu
po kuli. lan ba baa maama kuli, liba kuli kan
fidi ki tieni yi yaala n bia.
20 Ama, yeni lankuli, yin da mangdi i pala ke
mu cicibiadmu cɔlni i maama baba po ka, ama
yi pala ń ŋanbi ki ya mani kelime i yela diani
ŋaljanli nni”
21 Lanyognu liga, ke o pali mangi boncianli
U Tienu foŋanma po, ke o yedi, “N dondi a,
Báa, Tanpoli yini ki tinga Diedo, kelima a dɔgni
lanya bona bi yanfodanba leni bi nunfandanba
po, ki nan dɔgdi a yaaba n ki pia yama nani mu
biñidmu yeni po. Nn, Báa, kelima, li den ŋɔdi a
yanjagŋanli bonŋanla.”
22 N Báa duu n po ki, kubni nni a bona kuli,
ke obá kuli ki ban Bijua ń tie yua, lan ñani Báa
baba, obá mo ki bani báa ń tie yua li nan ya ki
tie Bijua yaa ka, yeni Bijua ń bua yua ki ba dɔgdi
o po.
23 Ki guani ki gbagi o ŋɔdkaaba po, ki maadi
ba ŋasiili nni. “Mi yedŋanma yaaba n laadi yin
laadi yaala.
24 N maadi yi, sawalpuaba bonianla yeni bi

badcianba den suni ke ban la yin laadi yaala, ki nan ki la ŋa, ke ban gbadi yin gbia yaala, ki nan ki gbadi ŋa.

25 Diidi mani, jufinba yoko tundkaaba yendo ń fii, ki bua bigni Jesu, ki maadi, “Canbáa, N ba tieni ledi i, ki baa ya miali n ki pia gbenma?

26 Jesu ń buali o, “Be diani yiko tili nni? A cogi be li tili nni?”

27 Wan jiini ki maadi, “A baa bua O Diedo, a Tienu leni a pali kuli, leni a naano kuli, leni a paalu kuli, leni a yantiali kuli, ki go ya bua a nisaalilielo nani abá yeni.”

28 Jesu ń maadi o, “A jiini bonŋanla. Ya tie yeni, a baa ye ki fo.

29 Ama o tundka yeni den bua wan kuni obá i mɔni, ki buali Jesu, “ŋma n tie lielo?”

30 Ke Jesu jiini, “Nilo den ñani Jerusalema ki caa Jeriko, ki cendi bi sanjiaba, ke bi fie o tiadi kuli, ki pua ki janbi o, ke o nagni mi kuuma

31 Li sua ke salga yidka kubi li sanu, ki ji, wan la o ja yeni, ke o jadi ki lɔgdi o, ki ban caa.

32 Lan go tieni yeni, Levi yua mo ń ya pendi, o mo ń la o, wan jadi, ki balni, ki pendi.

33 Ama, Samari yua n den caa u sanu, ki pudi o kani, Wan la o, o pali ń sia yeni ti niñinpadi.

34 Wan nagni, ki fiadi fiadi o nala, ki tieni mi kpama leni ku daamɔngu. Ki jagni o o ya ŋunbo po, ki ciani o ban gaani bi canba naani, ke bi kubi o lan buali maama.

35 Lan fandi, ke o ñani ligi lie ki teni o canguulo, ki maadi, “ŋan ŋanbi ki kubi lan buali maama. ligi ya pɔdi, ke a pugni yii kuli, N ya guani, N ba pa ŋa.

36 Bani bonbtaa siiga yeni, a maali ke ole n tie o
ja yua baa bi sanjiaba sanu nni yeni nisaalilielo?
37 O tundka ń maadi, “Yua n gbadi o niñima
yeni n tie o nisaalilielo.” Jesu ń maadi o, “Ya caa
ki mo n ya tiendi yeni”
38 Ban paani u sanu ki caa, ke bi kua dogbiga
bá ke li kani pua, ke bi yi o Marita biali o, ki mia
ke wan tuo ki cani o deni.
39 O den pia o ninsalo ke o yi Maari. Ke o kali
Jesu taana kani, ki cengi o maama.
40 Ama ke Marita gbaa leni a tuona, ki bua tieni
mi bonjiema, wan nagni ki maadi Jesu, “O Diedo,
ŋaa la ke n waalo ñɔli mini baba yeni a tuona aa?
Lanwani, maadi o wan todi nni.”
41 Ama ke O Diedo jiini, ki maadi o “Marita,
Marita a yagni a yama bona boncianli po,
42 Ama bonyenli baba n tie bonmɔnli, Mari
lugdi yaali n ŋani ki cie, bi kan fidi ki fie la.”

Diangbenga 11

1 Daa yenli ki jesu den jaandi ki gbeni, ko
ŋɔdikaaba siigni yendo bual'o: ti Diedo, bangi
ti i jaandi nani San n bangi o ŋɔdikaabi maama
yeni.
2 O den ŋmian ba: i ya baa jaandi, yin maadi
ne: n baà yua ye aljandini, a diema pundi.
3 Teni ti daali mi yentunjiema.
4 tieni sugli ti biidi po kuli nani tin tiendi sugli
ti lieba po teni. K ya gu ti yeni li bigli yogunu.
5 K o pugni ki maadi: li tie nani ya nulo pia
o donli ko baa o yogsiigu ki miagu: “kpendin
kpano bona taa.

6 Kelima n donli ba ñani u sani k ba ki can nni,
ama n nan k pia ba li bonjekaali ko ba je.
7 Li ya sua k o donli ye jiin'o: “cedi k nfuodi,
ki da mabi ni, n ganli luo, n k bidi mɔ duan'o. N
kan fidi ki fii ki ten'a
8 n maadi, ba o ya kan fii ki ten'o ki li tie o
donlugu po, o bi fii ki dugni li cɔnli po ki ten'o.
9 Yeni k n maadi: mia mani, bi ba puni; kpaan
mani, i bu la; pua mani li ganli, bi ba luodi yin
kua.
10 Kelima, bi tieni yua miadi, ki yua kpaani
laadi, ki bi luodi li ganli yua kuogi po.
11 Cegdi nba ye i siigni, ŋma ya po n kpeli ke
teni o biga o waa ya yogunu k o buali o jamo?
12 Bii, o ya buali jenli po wan ten'o o namo?
13 Yinba bi biid dama, i ya bani yin teni i
bidi a bonŋama, taalm ŋa i ki ti Diedo bi teni
fuoŋanma yaabi n bual'o kuli?
14 Daa yenli, ki jesu deli i cicibiadiga ja ba kani
k o tie muuga. Li cicibiadiga n ñani li ja kani, k
o ji cili maadi, ki li yaa ki lidi bi niba.
15 K bonciali ji cili ke maadi:... ne tie Belisebuul
paalu po i, mu cicibiadimu canbaa, k o tugi ki
bieli li cicibiadimu.
16 B tiama, ban den bua ban piugu ku diagu,
ki bi bual'o ki wan tieni mi bama bii paligu k li
ñani polu po ki ban diidi.
17 Ama nani wan bo bani bi maalima k o jiin
ba: o tɔbu n pua ya dogu, a diena yi baali, ki li
ŋmadili ye.
18 I maal k n bieli mu cicibiadimu besebuul yeli
po. Li ya tie yeni, mi bɔgidma bo ba tieni sitaani
diema nni. O diema bo ba bia fanma.

19 Lan ni, li ya tie k n bieli mu cicibiadimu
belsebuul yeli po, ŋma nan tieni i niba o paalu
ki bi paagdi bi yiama. Li po n cedi k bi tie i po
buud dama
20 Ama, li ya tie U Tienu paalu po k bieli mu
cicibiadimu, U Tienu diema pundi i kani.
21 Ya nulo pia mi tuama ki gɔ pia ti tɔb tiadi ki
gu o deni, o ŋalimano kuli ye li wuoli nni.
22 Ama yua ya paa ki cie ya kɔni yen'o, o yi fie
o tɔb tiadi kuli yen o ŋalimano ki bɔgdi
23 ya nulo ki tie n yua, tie n yibalo, k yua ki
taagi yen nni, yadi yaali k n taan nni.
24 Ya yogunu k bi deli cicinbiadiga, o yi sani ki
ban kua li fuali nni, ki kpaani naan kani ko ba
fuodi, ama o ya ki la naani k o ba kua, o yi yedi
o ba nni: nba guani naani k n bo ñani.
25 O yi guani ki sua ki bi tingni lan ya kaano ki
ŋanbi.
26 Li ya tieni yeni, o yi guani ki gedi ki ban
kpaani o lieba bonbi lele, k bi bia ki ciegu k pugni
o po, ban ji ya ye. Li nulo yinyienu ji ŋanbi ki pa
k cie cincinli.
27 Yayogunu k o maadi yeni, k o pua ba yigni bi
niba nni: pamanli ya pua mal'a ki ŋaan'a o biili
28 K Jesu ŋmian o: li pamanli ŋanbi ki ye yaabi
n cengi m maama ki gɔ cɔln ni li kuli.
29 Bi niba bo baadi ki pugdi, k o maadi: ti yogu
ne niba tie nibiidi, bi o paligu po, ama bi ji kan
la paligu ke li ya tie Jonas n bo tieni yaali ka.
30 Nani Jonas n bo tie bama Ninif nib po yen, o
nulo bijua mɔ baa tie mɔlane niba ne po bama i.
31 Daajijuogu daali, o yanbangu puo bado, bu
fii ki kɔniyeni li yogunu niba, kelima o ba li

ŋandunli ni ki bua cengi Salumɔ tundli yaali gbie yeni mi yanfuoma. Ama bonli nan ye ne cie salumɔ.
32 Li daajijuogu daali, Ninif niba bu fii ki kɔni yeni bi yogu yab. Kelima bi ŋa damiwoncili ki cengi jonas maama. Ama k bonli ye ki cie Jonas ne kanba.
33 Nul kan cuoni fidili ki wuon i lɔdign ni bii ki cunbni bobli. N n, bi yi tuani naani ki ya niba n kua gu diegu nni, n la mi yinyenma.
34 A nuni tie nani fidili yeni ki yendi a gbanu. A nuni ya ye laafia nni, a gbanu kuli ye mi yinyenma nni, ama a nuni ya ki pia laafia, a gbanu kuli ye li bonli nni.
35 Tien suoo ki ŋanbi ki diidi, ke a fidili n da cua yeni bonbonli a po.
36 A gbanu kuli ya ye mi yinyenma nni, ki ba bɔgdima ki ye bonbonli nni, l baa tie a po nani li fidili n tien a mi yinyenma.
37 Ban bo maadi ya yogunu yeni, ki farisien ba yin jesu k wan ba ki je o deni. Ki jesu kua li ja deni, ki cili ki ba je,
38 ke farisien bandi k o cili ki je, k ki ŋuudi o nugi. k li ya k lid'o.
39 K jesu jiin k maadi: yinb farisien nba, i yi ŋanbi ki wuli, ki caadi, ama ki pala nni gbie yen o naayidbu yen mi biadima.
40 Yinbi, i ki bani k yua tagi niin po, wan tagi deni mɔa?
41 Teni mani U Tien yaali ye i pala nni kuli k o bu ŋanbi.
42 Ama yubonli i po, farisien nba, i di jodi boncianli bonli kuli nni, k k bua ki maadi i

mɔmɔni, k gɔ sundi U Tienu buama po. Yin bo baa tien yaali, k da ŋa li ba kuli yeni.
43 Yubonli i po, farisien nba, kelima i maan a kankaan cincina ti jandiedi nni. I bua ki ban fuondi bi niba n yabi naani.
44 Yubonli i po, i naani yen ya kula ki naani yeni bonli, k bi tɔgdi bii k cuoni li po k jeje k ye.
45 Wan maadi yeni, ki yiko tudka gaa ti jadi ki bual'o:... canbaa, a maadi k ŋan sugd ti bi.
46 Jesu maadi: yubonli a po fin yiko daan'o ne. I tungi bi niba ya tuga kpiagi, ama, yinba mɔno ki bua yin sii ba i nugi li ba kuli ya po.
47 Yubonli i po, kelima i t iendi ti bontitagdi ki nangi U Tienu tondi yaaba ki yajaanb bo kpaab.
48 I wangi yeni mɔni i yaajaanba n bo sɔni ya tuonbiidi kuli: bi kpa U Tienu tondi, ki mɔa maa bi kula.
49 Li ya po k U Tienu, o yanfuoma nni bo maadi: “n te bi sɔni ntondi yeni n ŋɔdikaaba; i ba kpa tiama, ki cagni yaaba n sieni”.
50 Li po n cedi ke ti yogunu yaaba te bi pa, U Tienu tondi yaaba ki bi kpabi kuli hali li ŋandunli cilima.
51 Ki cili Abel kuuma, ki pan gedi Zakali kuuma li jaandi binbindli po. N maadi, ti yogunu yaaba, te kan fidi ki buu bi buudi ki gbeni.
52 Yubonli i po, yinba yiko tundikaaba, i tugi mi banma k li cie bonli kuli. L k tie ki kan la U Tienu baba ka, ama i bi pani bi niba boncianli, ki bi kan fidi ki kua.
53 Jesu n bo ñani gu diegu nni, ki yiko gbanbanda yeni farisien nba ji tudi o, ki bual'o i buali boncianli.

54 Bi ji den kpaani wan baa jiini yaali, lan cua
yeni kɔnli.

Diangbenga 12

1 Ya yogu ke ku niwulgu den taani ki pundi a
tuda, ke bi niba ji ŋmaadi bi lieba, ke o cili ki dá
maadi leni o ŋɔdkaaba, “Fangi mani i yuli leni
farisienba nɔbli, bani yaaba n pia mi muyima.
2 Ama bonlibá ki ye ki duagi, ki kan dɔgdi,
bonli ki ye ki wuo, ke bi kan bandi.
3 Lanwani i, yin maadi yaali li biigli nni, bi ba
gbadi li mi yenyenma nni, ke yin sɔbi ki maadi
yaali li dieli nni, ke a gana luo, bi ba kpaandi la
li dieli binbinli po.
4 N dɔnlinba, n yedi yi, da jie mani yaaba n ba
kpa ti gbannandi, ki ji kan fidi ki tieni libá kuli
ki pugni.
5 Ama, n ba tuodi ki waani yi yin ba ya jie yua.
Yin jie yua kpa, ki go pia ya paalu n ba lu ŋa ku
mubuogu nni. Nn, n maadi yi, jie mani o.
6 bi ki kuadi nuanmu mu mu ka kuumu lie e?
Leni lani kuli, U Tienu nunga nni, bi kan sundi
mu siiga nni bá yenga po.
7 Ama yinba wani, bá i yudi, bi cɔdi ki bani
ti dugli. Da jie mani pu, i pia muyuli ki cie ya
nuankuli n yabi.
8 N yedi yi, ya nilo kuli n tuo ke o bani nni, bi
niba siiga, o 'Ja Bijua' mo ba tuo ke n bani o U
Tienu malekinba kani.
9 Ama yua nia bi niba siiga ke waa tie n yua,
bi ba sundi o po U Tienu malekinba kani.

10 Yua n maadi mabiadma o 'Ja Bijua' po, ba
baa sugli, ama yua n maadi ki sugi U Tienu
Foŋanma, o kan baa sugli.
11 Bi ya dia yi, ki caa leni yi ti jaandiedi nni, ti
buudi danba kani leni yikodanba kani ti buudi
po, yin da yagi i yama leni yin ba maadi yaala ki
fie i yuli, bii yin ba yedi yaala.
12 Kelima lanyognu liga, U Tienu Foŋanma ba
tundi yin ba yedi yaala.
13 Ke niyendo yedi o ku niwulgu siiga “Canbaa,
maadi n kpelo wan bɔgdi ti báa ń sieni ti ya faali,
ki teni nni.
14 Jesu ń yedi o, “O ja, ŋma n kaani nni ke min
ya tie i buudidaano bii i ke min tua i kɔnpaadilo
li faali bɔgdima po?
15 Ki yedi ba, “Fangi mani yibá lini mi
ŋalmanbuacianma, kelima nilo miali ki ŋua o
ŋalmani yabmu ka.
16 Lani ke Jesu pua ba ya kpanjama ne, “Piado
bá den koni ki baa boncianla,
17 ke o kali, ki jagi, ki yedi o pali nni, “N ji ba
tieni ledi i, kelima mii ji pia kaanu ki ba bili n
kpaandi ne kuli?
18 ki yedi, “Min ba tieni maama n ne. N ba
mumudi n bunbuana, ki guani ki ma yia n tiani,
ki bili lien nni n bondikaali leni n bonpiakaali
kuli.
19 Lani, n ji ba pagi n yuli “Mini, min bili ya
piama kandi, ki ba tuoni nni ya bina n yabi. Ya
kaa, ki fuo, ki di, ki ñu, ki mangdi a pali.
20 Ama, ke U Tienu yedi o “O yanluodaano ne,
dinne ñiagu liga i, ke n ba ñani a naano, ki ŋa a.
ŋan bili yaali kuli ba tua ŋma ya yaali i?

21 Li tie nani yua n taagi mi piama o yuli po, ki
nan ki pia pu U Tienu kani.”
22 Jesu yedi o ŋɔdkaaba, “lanwani i, yin da
buali i miali po, yin ba di yaali bii, i gbanu po, li
bonlakaali po
23 Kelima, li miali gie ti jiedi, ke u gbanu mo
cie ti tialakaadi.
24 Diidi mani a bonyugda, baa buu, baa yendi,
baa pia bilkaanu, baa pia bɔnbuana, ama U
Tienu nan dingi a. yinba, i pia mayuli ki cie ti
bonyugditi!
25 I siiga, ŋma ba fidi ki fagni o miali bá a dana
waamu?
26 I ya ya bani ke i kan fidi ki tieni yaali n waa
ki cie ne, be ya po i ke i maali yaali n sieni kuli
po o?
27 Diidi mani ti puudi ń tie maama, tii tuuni, tii
pia gaalu mo, ama bá o badciamo Salomɔn leni
o kpiagdi, waa pundi bi siiga bá yengu ń bobi
maama.
28 U Tienu ya bobindi u kuanu nni muadi yeni,
tini yaadi ye dinne ke bi ba faa ki taa ti, ki kuuni
u fanu nni, ki cuoni umu, li ki pia tama ke o ba
bobni yi mo, oo yinba yaaba ya dudugdi n ki pia
fuoma!
29 Da buali mani yin ba di yaali leni yin ba ñu
yaali po, ki go da yagni i yama.
30 Kelima ŋanduna dogi kuli lingi lanya bona
i, ke i Báa moko bani ke i bua li bona.
31 Ama yin lingi mani o diema, i ba baa lanya
bona ki pugni
32 Da jie mani ba waamu, kelima i Báa pali
mani ke wan puni yi o diema.

33 Kuadi mani i piama, ki puni a luoda li ligi.
ŋali mani i po ya ligbɔgli n kan cadi, ŋaljanli nni
ya ŋalmani yaali n ki pia gbenma.
34 Kelima a ŋalmani ń ye naani, a pali mo ye
lankani i.
35 Nagni mani i liadfagda u gbanñagdu, i
fidsanmu ń ya tundi ki co;
36 Yin ya tie nani ya niba n guu bi canbáa ń ba
ña mi pocaajaama po, ki kpeni yeni, o ya pua li
ganli ya yognu, ban kagni ki luodi o po.
37 Ya tuonsɔnba, ke bi canbáa ba pundi ki sua
ke bi dá nua, bani baa mi yedŋanma n yeni.
I mɔmɔni, n maadi yi, o ba ñagni o gaaligu u
gbanñagdu, ki cedi ban kali u jedikaanu, wan
tieni ba mi jiema ban je.
38 Canbàa ya pundi yɔgsiigu bii siŋaafaani, ki
sua ke bi cegni ki guu o, lan ya tuonsɔnba baa
mi yedŋanma n yeni.
39 Ama, min ba pugni yaali n ne, yin ya bani
ke o diedaano ya bi bani ya yognu ke o suuro ba
kua o deni ki suu o, o bi kan ŋa ban kua o deni
ki su o,
40 Yin egni iba, ki ya guu kelimaa i ki baniO Ja
bijua n´ ba guaniya yognu.
41 Pieri ń buali: «O Diedo, a pua lan ya
kpanjama tinba baba ya po bii, li tie yuakuli ya
po i?»
42 O Diedo ń yedi: «O laa tuonsɔnlo i, ke o
canbáa ba guuni ke wan ya diidi o tuonsɔnlieba
tuona, ki puuni ba bi daali jiema lan buali ya
yognu,
43 o canbáa ya kpeni ki sua ke o tuuni lan buali
maama, lanya tuonsɔnlo baa mi yedŋanma n

yeni.
44 I mɔmɔni n maadi yi, canbáa ba taa o piama
kuli ki piani lanya tonsɔnlo.
45 Ama li tuonsɔnlo ya maadi o pali nni: «N
canbáa kpenma dá ba fagdi», ki ji cili ki pua o
tuonsɔnlieba, bi jaba yeni bi puoba kuli, ki go
cili ki di ki go ñu wan bua maama, ke mi daama
ga o.
46 O ya tie yeni, o canbáa ba ti ludi ki kpeni
wan ki guu o ya yognu, ki cedi ban pua ki duoli
o kaani kuli, ki beli ki ñani o, ki kuani o bi
tuonsɔbiadba danba siiga nni.
47 Nani li tuosɔnlo ń den bani o canbáa ń bili o
ya tuonli yeni i, ki nan ki sɔni lan buali maama
yeni i, o canbáa ba cedi ban pua o ya lanbana n
yabi.
48 Ama, ya tuonsɔnlo n ki tuodi ki bani, ki sɔni
ya tuonli n buali ke lan dadi o tubli ii, bi ba pua
o lanbana waaamu. Ban teni yua ke li yabi, bi ba
buali o yaali n yabi. Ban piani yua yaali n cie, bi
ba buali o yaali n cie.
49 «N cua ki tinga po ke min sia mu i. N sugni
ke li mu ji co i.
50 N pia mi ñinwulma, ke bi ba wuli nni. I ki
bani min bua tonma maama, ke li kuli ń tieni ki
tii.
51 I tama ke n cua ki tinga po yeni mi yandu-
anma yo oo? N n! I mɔmɔni, n maadi yi, n cua
yeni mi paadma i.
52 Kelimaa, lan cili mɔlane, dieyengu nni, niba
mu ba paadi, niba lie ń kɔni yeni niba taa; niba
taa mo ń kɔni yeni niba lie.
53 Bi ba paadi bibáa ń kɔni yeni o bijaba, a

bila mo ń kɔni yeni bibáa. Binaá ba kɔni yeni
o bisiaba, a bisala mo ń kɔni yeni binaá. Calnaá
ba kɔni yeni o biyuaga, ki biyuaga ń kɔni yeni
calnaá.»
54 Jesu go den maadi ku niwulgu yaali ne: «I
ya la taayinbɔnu puoli, i yi maadi: “Ki taaga ba
nii!” Lan go tieni yeni.
55 Mi faawaama ya fii nintuali, i yi maadi: “Ku
wulgu ba tieni!” Lan go tua yeni.
56 Yinba i muyiidmu ne! I fidi ki diidi ki tinga
maalma yeni tanpoli maalma, ki bandi a bona.
Li nan tieni ledi i, ke yi ki fidi ki bandi U tienu n
´ bobindi yaali mɔlane?
57 Li tieni ledi i, ke yi kan fidi ki tuodi ki cegni
yaali n tiegi i po mɔlane?
58 A ya caa ti buudi yeni a yibali, ŋan mɔndi ki
mangi yeni o u sanu nni, wan da ti cedi ti buudi
yudanba ń buu ki cuo a, ban mubni a bi paatieba
nui nni, ban luoni a li kpaadidieli nni.
59 N maadi a, a kan ña li kpaadidieli nni, kaa
pani a pana kuli ki gbeni.»

Diangbenga 13

1 Bi nub yab n den ye li kan den mad yesu, li
yogunu gog yal n den cua galileb yaab ki pilat
den kpab ki tan ye sagl.
2 O ŋiab: Edaan ki lan galile nub n tie bid danb
ki cie yaa galile n sien nni, kelma wan kpab yeni?
3 kai, n maad e, e yaa lebd e yeyienu, e kul ba
kpe nan ban yene.

4 lan yaã ka, a piga n nuniida yab ki silo diegu
baa kpaab yen, e daan ki ban n tien ti bid ki cie
galile yaabaa?
5 Kai n yed yi, ki yi moko yaa lebd yi yam yi
kul baa bod yene.
6 Lan, yesu den pua n naa kpanjam ki yed: O
jaa den ŋuu o kankanbu o dumontiibu kuan nni.
O den cua ki ling a kankana waa laa.
7 Lan wan o den yed o kuanguulo: diid bina
taa kin cuon ki ling o kankanb ne po a kankana,
mii laad. Ped o be yaa po k o kub n fanfanm
fanm fanm?
8 O kuan guulo den ñian o k yed: canbaa ced
wan bind dun gog. n baa gbiidk lind o k tien o t
yan biind.
9 daal ba ya bin n ŋua oba lo yaalan ŋan ped
o.
10 Dan yenl n fuodm daal, yesu den tund b nub
li daal maam bangm diel nni.
11 o pua den ye lienni k pia t tag bid, yal n den
ced k o yia hal piig n bena niin, k o tiib. k gunb
k kan fid k yaal k sed.
12 Yesu den laao, k maad an yed: o pua ne, a
paag a yianun po.
13 O den maam o po o nugi. lanyogunu leg, o
pua yen den yaab k sed, k kpiagd o tienu.
14 Ama li bal maam bangm tiel camba pal b
den biid yesu n paag o nulo m fuodm daal.
15 Yom daan den guan k yed o: yinb palalie
danb, li naan m fuodm daal yi siign yua kul k yi
lod o nua, lan yaa ka o ŋunbo ki ñan o li yandiel
nni k banñun o?
16 O pua yua n tie abalaham yabl k staan lol

o hal piig n bena niin, laa pund min faab o n
fuodm daalii?
17 Wan den maad yaa yogunu, efe den cuo o
nanda kul. ama onuwunlgu pal den mang yen
wan tund yaa banm kel pia t kpiagd kul.
18 Yesu go den yed: o tienu diem naan yen be?
n ba nangm yen be?
19 O tie nan ya tub ya bobim n wa k cie e tiid
kul, k o nulo bulo o kuanu nni, k o pud k kped k
tua tub. A bonyugda den ted t ted di o bena po.
20 O go den yed: Nba mang o tienu diem yen
be?
21 O naan yen ya dabinl k o pua taa tien bignm
taan, k sien hal k li kul ga.
22 Yesu den suag liig, ki muand e dog ciam yen
a dogibla nni, ban ca jelusalem.
23 O nulo den yed o: ti yomdano lan wan ya
nulb n ba ciad kaa yab? Yesu den guan ki yed
yab n ye li kan.
24 Moand man ki kua yaa buluñoabu n miab
kan, kelma n tuod ki wan yi ki bi nub boncianl
ba te moa ban kua li kan ki nan kan fid.
25 O diedaano ya fi ki luon o duñuabu, ki bi
tua: canba luod ti po. O ba guan ki yed yi: Mii
ban yin ñan naan.
26 lan wan yi ba guan ki yed o: tiTi den din ki
ba ñun a go den ban g ti e dog san nni moko.
27 O go ba guan ki yed yi: N yed yi, mii ban
yi ñan naan, fuad nan n kan, yinb yab n tiend ti
biad.
28 Lan yogunu yi ya la abalaham, isaak jakob
yen bi sawalpuab kulki bi ye otien diem nni, ki
yinb wan ba ya ye niinpo, yi ba ya buud ki cegn

yi ñina.
29 bi nub ba ti ña nintual, yen puol po, nuganu
yen nujienu po ki taan ki kal o tienu diem o sa
dikanu kan.
30 diid, bi tianb yab n tie puol yab moala, ba
tua liig yab mo ba tua puol yab.
31 lan yogunu fadisieninba bi tab den cua o kan
ki yed o: ña ne kelma hedod bua ki kpaŋg
32 Oden guan ki yed ba yed ban, yed man li
ŋaago, ki n diel ki nand ti tag biad bi nub niinni,
ki go paabd bi nub din ne yen saala, li dataal daal
n ba soan ki juod
33 li tie doole min suag liig din yen ya daal n
ŋua, kelma laa dagd sawalpualo n kpe ki laa tie
jedusalem.
34 jedusalem, jedusalem, fini yua kpa bi
sawalpuab, ki luud o tienu n soan a kan yab a
tana, tualmi ŋa ke n den bua ki gogd taani a nuba
n kan nani o kokolo n li wuug o koobila o fiabi
nni maam, ama yii den tuo.
35 Lan yaa ka, yi diegu baatua dingbengu. N
maad yi, yi kan go lan hal yin ba yed ya yogunu:
O tieŋanm nu n ba yad o yed yab, n cuon wan ti
yomdan yel nni.

Diangbenga 14

1 U Tienu fuodma daali, ke Farisieninba yu-
danba siiga yendo den yini Jesu o denpo, ke ban
je:
2 Yaaba n den cua ki ba je, den kpaagi Jesu.
Yiamo bá mɔ den kaa o nintuali po, ke o gbanu
kuli tie a mɔla bábá.

3 Jesu den maadi yeni U Tienu bali maama
tundkaaba yeni yikodanba tundkaaba yeni
Farisieninba. Ki buali ba: Li cabi ke ban paagi o
yiamo saaba daali bii laa cabi i?
4 Bi ki ŋmiani o lbá. Lan wn ii, ke Jesu cuo o
yimo, ki paagi o, ki maadi o, ke wan ya kuni o
denpo.
5 Lani ke o gɔ buali ba: ... I siiga ŋma i ke li ya
tie o biga lan yaa ka o nua n baa li caali nni ke o
kan tuodi ki ñani o?
6 Baa den fidi ki ŋmiani o lala maama po lbá.
7 Wan den bandi ke yaaba n cua mi jaanma
kuli den lingi ke ban kali liiga kankaani po, ke o
pua ba mi makpanjama ne:
8 Li ya tie ke o nulo yini u puokuanu jaanma,
da gedi ki kali liiga. Li ba fidi tuu ke o yini o nulo
ke cie ŋa,
9 ke wan yua yini yi kuli ba cua ki maadi ŋa:
“Fii ki teni o ne u kankaanu, a ji fii yeni i fee i ki
gedi ki pan kali puoli.
10 Ama, bi ya yini a mi jaanma, ŋan gedi ki kali
puoli po. Yua yini a yeni ya ti cua, o ba maadi:
“N dɔnli, ti bobni u kankaanŋanu a po, cua ki
kali liiga!” Li baa tie a po ti yudandi i yaaba ke
bi yini ba yeni kuli nunga nni.
11 Lan wan ii, yua doni o bá bi ba jiini o, ke yua
jiini o bá bi ba doni o.
12 Ke Jesu maadi yua n yini o: A ya bobni
mi jaanma u yensiinu lan yaa ka ku yen yen-
juogu, ŋan da yini a dɔnlinba, a ninjanba, a
naataani lan yaa ka a kuantaalieba yaaba n tie
bi ŋalmandanba, kelima, bi mɔ ti ba yini a ki
ŋmiani ŋa li ŋanma.

13 Ama, a ya bobni mi jaanma, ŋan yini a luoda,
a juama, a tuoma, talginba.
14 Lan wan ii U Tienu ba ŋanbi a po kelima
ban wan kan fifi ki ŋmiani a ŋanma. U Tienu ba
guani ki ŋmiani a ŋanma ya yogu ke o ba fiini bi
kpienŋanba.
15 Yaaba n den ye mi jaanma kani siiga yendo
n den gbadi laa maama, ke o maadi Jesu: Li
pamanli ye yeni yua n ba baa ki je U Tienu diema
nni.
16 Jesu den gɔ maadi o: O nulo den jagi ke o
tieni mi jaancianma, ki yini bi niba boncianla.
17 Mi jiema yogu n n pundi, o den sɔni o
naaciemo ke wan gedi ki maadi wan yini yaaba:
Cua man na kelima li bonla kuli ŋanbi ki gbeni
o.
18 Ama bikuli yendo yendo den mia sugli nani
bi taani ñɔbu yeni. O nikpialo den yedi o
naaciemo: N daa u kuanu, kali min gedi ki pan
lá u, ŋan pan mia n po sugli.
19 One mɔ den yedi: N daa naakpakuoda piiga,
n caa ki bua pan biigi a, ŋan pan mia o sugli n
po.
20 Tɔa momko den yedi: N dá kuani o pocaano
mɔlane, lan ya po n kan fidi ki gedi.
21 O naaciemo den lebdi ki guani o canbáa
kani, ki waani o li kuli. Lani, o diedaano yeni pali
den beni, ke o yedi o naaciemo: Kua u dogu siiga
nni yeni i sani nni tontoni ki cua yeni a luoda, a
tadma, a juama yeni a waba na.
22 Lan tien waamu, o naaciemo den guani ki
yedi: Canbáa n tieni ŋan bo puogi nni yaala, u
kaanu gɔ sieni.

23 Lani ke Canbáa den gɔ yedi o, ke wan ña
u dogu nni ki diidi a sanbila nni yeni a naga
balinma ki tigdi bi niba, ke ban cua na n diegu n
gbie.
24 N yedi ke min den kpia ki yini yaaba yeni,
bi siia bá yendo kan leni n jaanjiema.
25 Ku niwulgu den yegi yeni Jesu u sanciamu
nni. O jigdi ki yedi ba.
26 Yua cua n kani ki bua ki ŋɔdi nni yaa yie o
báa, yeni o naá, yeni o pua, yeni o bila, o kpeliba,
yeni o waamu, bá o yuceli mɔ, o kan tua n ŋɔdka.
27 Yua n ki bugi o dapɔnpɔnli ki ŋua nni kan
fidi ki ya tie n ŋɔdka.
28 Yi siiga nni ŋma baa bua maa li diecianli ki
dá kan kali ki bandi wan ba biani yaala, ki lia o
ya pia ya ligi n ba dagdi wan gbeni.
29 O ya ki tieni yeni, ki pu li tanpuuli ki naa fidi
ki juodi, yaaba n ba pendi li kani kuli baa ñuadi
o, ki yedi.
30 O ja ne cili li diemaali ki naa fidi ki juodi.
31 Bii o laa badciamo n baa ye ki bua ki tuogi
bu tɔbu yeni o badciantɔo, ki nan pia bi tɔtieba
tuda piiga, nani o dá kan kali ki biigi o ya ba fidi
ki tuogi bu tɔbu yeni yua n cuoni o kani ki pia
tɔtieba tuda piilie?
32 O ya sua ke o kan fidi, o ba sɔni o tondiba
hali ke o yibali dá ye fagma, ki mia o wan waani
o wan bua yaala ban mangi yeni bi lieba.
33 Li tie yeni i siiga, yua n ki luni wan pia yaala
kuli, kan tua n ŋɔdka.
34 Mi yaama mani, ama mi ya ti luo mi manu,
bi ba taa be ki gɔ mangi ma?

35 Maa pia mayuli ban pagi ma u kuanu nni,
maa pia ban taa ma ki kali leni ti baadi man ti
tua dulma, hali ban lu ma bábá. yua n pia a tuba
ki ba gbadi wan gbadi.

Diangbenga 15

1 Lani, ke a lonpo gaala leni ya tuonbiiddanba
n sieni den kpendi Jesu kani, ki cengi o maama.
2 Ke farisieninba leni ti yikodi tundkaaba ji
bulni bulni, ki tua “O nilo ne gaani ti biidi danba
hali ki di leni ba.”
3 Ke Jesu pua ba ya makpanjama ne, ki maadi
ba
4 “O laa nilo i siiga nni n baa pia pee kobga, ki
biani payendo, ki kan ŋa piiyia n pee yia yeni,
ku muagu nni, ki guani ki kpaani ya pia n bodi
hali ki ban la o.
5 O ya la o, o ba bugi o o buapiadi po, ki mangi
o pali boncianla.”
6 O ya pundi denpo, ba yini o dɔnlinba leni o
kuantalieba ki maadi ba, “Mangi mani i pala leni
nni, kelima n la n pia yua bi bodi.
7 Lanyapo, N yedi yi, ke li pamanli baa ye
tanpoli kelima biiddanyendo lebdi o pali ki cie
niteginkaaba piiyia n biyia yaaba n ki buali pali
lebdima.
8 Bii, o laa pua n baa pia dibala piiga, ki biani
dibayenli, ki kan cuoni ki fidsanga, ki tigni li dieli
ki fiidi bonŋanla hali ki ban la li?
9 O ya la la, o ba yini o dɔnlinba leni o
kuantalieba, ki maadi ba, “Mangi mani i pala leni
nni, kelima n la n dibali yaali bi bodi.”

10 N yedi yi, biiddanyendo ya lebdi o pali, li tie
pamancianli i, U Tienu malekinba po.”
11 Ke Jesu maadi, “Nilo den pia bijaba lie,
12 o bonwaalo po den yedi o báa, “N Báa, bɔgdi
n faali biinu ki teni nni mɔlane” Ke o bɔgdi ba o
piama.
13 Lan tieni dana waamu, ke o waalo po baani o
bonkubkaali ki gedi hali ya dogu n fagi, lan dogu
po i, ke o biidi o ligi, ki daa yaali n ki tie o po
bonbuakaali mɔno, ki biidi o ligi mi bibiadyema
nni.
14 Wan dini o ligi ki gbeni, mi konbiadma ń baa
li dogu nni, mi koma ń gbadi o.
15 Ke o gedi ki mia li tuonli li dogtielo bá kani,
ke o kaani o o kuanu nni ke wan ya guu i duoli.
16 O den ya baa ti duojiedi, o den ba di leni li
pamanli, ama obá nan den ki puni o sanu.
17 Ama ki bonjaga yeni yama ń den guani, ke o
maadi o pali nni, “N báa pia naacenba biŋa i, ke
bi di ke jiema ki muani ba, ke mini nan ba kpe
leni mi koma nekanba!
18 “ N ba siedi ne, ki guani ki kuni n báa po, ki
ban maadi o, “N Báa, n biidi U Tienu po leni a
nunga nni.
19 N ji ki dagdi min ya tie a biga, ga nni min
tua a naacenba nni yendo.
20 Ke ki bonjaga yeni siedi ki kuni o báa po.
Wan dá den paa hali fagma, o báa den la o, ke ti
niñipadi cuo o, ke o sani ki wobi o, ki muadi o
tankpina po.
21 Ke ki biga maadi o, “N Báa, n biidi U Tienu
po leni a nunga nni. N ji ki dagdi ŋan yini nni a
biga.

22 Bibáa ń maadi o naacenba, “Cua mani leni
liadŋanli, ki lani o, ki pilini o li nubiñinli leni ti
taacaadi.
23 Diidi mani natonbikpanbili, ki kpa, ke tin
tieni mi jaanma, ki mangi ti pala.
24 Kelima, n biga den kpe, ki ji pia li miali, o den
bodi, ke n guani ki la o. Ke bi ji cili mi jaanma.
25 Li sua ke o kpelo bi ye u kuanu po. Wan
kpendi, ki nagi deni, ke o gbadi ki ciaga yani leni
ku jeligu.
26 Wan yini naacenyendo ki buali lanya bona
niima nni.
27 O naaciemo ń maadi o, “A waalo n kpeni,
ke a báa kpaá li nakpanbili ki tieni mi jaanma
kelima o guani ki kpeni leni laafia.”
28 ki bikpelga pali ń be, wan yie ke o kan kua
deni, o báa ń ña ki baagi o.
29 Ama o kpelo ń jiini ki maadi o báa, “Diidi,
bina ŋa n yeni, ke n tuuni a po a tuona, n nan ki
kpeli ki tudi a nunga nni, Ama a nan ki kpeli ki
puni nni bá ŋɔtonpanli, ke min tieni mi jaanma
leni n dɔnlinba,
30 Ama A bijua yua n biidi a ŋalmani yeni
a poconcona ń kpeni, ke a nan kpaá o po
naatonkpanbili.
31 O báa ń maadi o, “N bijua, fini li ye leni nni
daali kuli, ke min die yaali kuli tie a yaali i.
32 Ama, li bi dagdi leni tin tieni mi jaanma, ki
mangi ti pala, kelima a waalo ne den kpe, ki ji
pia li miali mɔla, O den bodi ke ti guani ki la o.

Diangbenga 16

1 Ke Jesu go maadi o ŋɔdkaaba, “piado bá den

ye, ki pia o ŋanlmankublo, ke bi ti cua ki tuali o
ke o ŋalmankublo yeni biandi o piama.
2 ke o piado yini o ki maadi o “Be n teni ke
min gbia apo ya maama ki ŋani? Tieni nni
a ŋalmankubli cɔli, kelima a ji kan ya tie n
ŋalmankublo.”
3 K o ŋalmankublo maadi o pali nni “N ji ba tie
ni ledi i, n cab áa ń ji bua beli nni li tuonli ne? N
ji ki pia paalu ki ko, ke n ya miadi mo, li pia i fee
4 N bani min ba tieni yaala ke bi ya beli nni n
ligkubli tuonli mi ba cani ya niba ń tuo ki ga n
cangu”
5 Yeni, ke o yini o canbaa pandanba yendo
yendo, ki buali yua n kpia ki cua “A pia n canbaa
panli yiŋa i?
6 Ke o maadi, mi kpama golindi kobga (100).”
K o maadi o, “Ga a pantili ki kali tonma ki diani
golindi piimu (50)
7 Ke o ŋalmankublo buali tiano, “ke fini mo, a
pia n canbaa panli yiŋa i? Ke o mo maadi “Mi
ŋalkaama kpalpiadi kobga (100)” Ke o maadi o
“Ga a pantili ki diani kpapiadi piiniin (80)
8 Canbaa den pagi ya ŋalmankublo n den
ki tiegi yeni kelima o den tieni bu nunfanbu.
Kelima ŋanduna ne bila fani yeni bi lieba ki cie
mi yenyenma nni ya bila
9 N maadi yi, Taa mani i ŋanduna janbi
ŋalmani ki kpaani danlinba, li ya ti gben, yin baa
yaaba n ba ga i cangu naani ke li ki pia gbenma.
10 Yua n tiegi yaala n wa nni, ba ya tiegi yaala
n yabi nni mo. Ke yua n ki tiegi yaala n wa nni
kan ya tiegi yaala n yabi nni mo.

11 A ya ki fidi ki kubi i janbi ŋalmani, ŋma ba
dugi apo, ki piani a o ŋalmani yaali n mɔni i?
12 Bi ya ki dugi a po ŋan kubi nitɔba ligi,
maama, ŋma ba teni a a ligceli?
13 Naaciemo bá kan fidi ki ya pia canbaanba
bilie. Kelima, o ba fidi ki ya nani yendo ki nan
bua o lielo, lan yaa ka wan cɔlni canbaa kpialo
ki nan fali canbaalielo. A kan fidi ki ya ŋua U
Tienu leni ŋalmani
14 Farisienba ń gbadi li maama yeni, ke bi ji
ñuadi o.
15 Ke o maadi ba. “I ba maadi ki baa i mɔni,
bi niba kani, ama U Tienu bani i pala. Bi niba ń
nua yaali ke li tie kpiagdi yeni, U Tienu wani ya
nunga nni ke li tie cancagndi i.
16 Yikodi maama yeni bi sawalpuaba n den
kubi, ki ŋmagdi u dogu yo hali ke Janbatisi ti
cua. Lan cili lanyogu, bi wangi U Tienu diema
laabaalŋamo, nilo kuli tiendi ania ki kpaani wan
kua lien nni
17 Ama tanpoli leni ki tinga pendima ki paa ki
cie li bali maama nni lanbyenli ń bodi ki kan
tieni.
18 Ya nilo n ñani o denpua ki kuani potiano
conbi, yua n kuani ya pua n ñani o calo kani mo
conbi.
19 Cengi mani, ŋalmandaano bá den ye ki la ti
tiakpiagdi, ki di ti jiemandi, ki ye u yenyienŋamu
nni daali kuli, ke o pali mani boncianla o piama
po.
20 O luodo mo den ye, ke bi yi o Lasari, ke o dua
o piado bulñɔjabu kani, ki pia a nala o gbanu po
kuli.

21 O den suni ke wan baa ya jiejɔgdi n baali o
piado jedikaanu, bá i sangbanli den lagdi o nala
i.
22 Ke o luodo tikpe, ke malekinba tugi o, ki
duoni o Abalahama kani. O piado mo ń kpe, ban
pii o,
23 Wan den ye o mubuogu nni ki laadi fala, ki
ti yaadi ki diidi, ki la Abalahama hali fagma ke o
wobi Lasari ki tabni o pali.
24 Ke o yigni paama ki maadi, “Ti Báa Abal-
ahama, diidi nni leni mi niñima, ki sɔni Lasari
wan tuu mi ñima leni o nubili, ki maani n lanbu
po, bun sɔngi, kelima n ye leni mi cacagma i ku
mubuogu nni.
25 Ama ke Abalahama maadi “N biga ya tiani ke
a yenyienu nni, a den baa yaala n ŋani boncianla
a po ke Lasari mo den laadi fala boncianla. Ama
mɔlane, o ji ye ne, u yenyienŋamu nni, ke a mo
falaciamu nni
26 Li ya ñani lankani i, buociangu ye siiga nni,
ki paadi tinba yen yinba, ke nilo kan fidi ki ña ti
kani ki gedi i kani, obá mo kan fidi ki ña i kani
ki cua ti kani.
27 O ŋalmandaano ń maadi “N Báa Abala-
hama, mia sugli ki sɔni o n báa diegu nni.
28 Kelima n pia naataanjaba mu, wan tuodi ki
tiadi ba. N jie ke bi mo ń da ti pundi ya falacimu
nni ke n ye ne.
29 Ama ke Abalahama maadi, “Bi pia Moyiisi
leni bi sawalpuaba maama; ban cengi mani “
30 O piado ń guani ki maadi, “li kan tuo, ti Báa
Abalahama, ama nilo ya ñani bi kpienba kani, ki
gedi ki maadi ba, bi ba lebdi bi yama”

31 Ama ke Abalahama maadi, “Bi ya ki cengi
Moyiisi leni bi sawalpuaba maama, bá nilo ya
yiedi bi tinkpiba siiga, bi kan cengi o.”

Diangbenga 17

1 Jesus maadi o ŋɔdikaaba: L kan fidi b nibaa
n ya ye k kan tieni biidi. Ama yubɔnli yua tulmi
o lielo.
2 l bo baa tu l daano po yen wan la l naatanli k
ya kagi u ñibɔugu nni yen wan bo t bidi ne siiga
yendi
3 lani wan yi cuo i baa a kpiilo ya tieni biidi,
gɔ taa'o u ya lebdi, ŋan mia sugli o po.
4 O ya tuo ku tiena t biidi daaln i taalmi m lile,
k cua k maadi ŋa ŋan mia u po sugili u po.
5 B tondikaaba maadi u tienu: Pugni ti
dudugdii
6 U tienu n gɔ maadi bi l ya den tie ki pia t
dudugdii, ba k l waa k cie m jonbima yeni, i den
bo fidi k niini o tibu nne: “k ye figdi a jiina i tinga
ne nni k gad pan sedi m ñiciama nni” wan cɔln
i.
7 L ya tie ki siiga yendi pia o tuonsɔnlo k u ko
u kpaabu bii ku kpaa t yandi. i ya la'o ku ñani u
kuannu po, k kpeni, i bo tuo yedi, “cua kali k je
e”
8 I kan maadi k wan tieni m dajojiem, k wan
lebdi u tiadi k nagni m jiema ki yaa je k gbeni k
gɔ ñuni k gbeni yo o mɔ cua je k bia ñuu.
9 Canbaa bo jaandi u tuonsɔlo kelima u cedi ku
tieni wan bua yaal i l kan yaa tie yeni.

10 yeni i mɔ ya kani. ya yogu ki sɔni ban buali
yaal kuli. yin yi maadi: tinm tie ya tuonsɔma k
ŋua ŋmaapani ama t sɔni ti tuonli.
11 Ya yogu ku den bua gedi Jerualemi, Jesus den
cuoni Samari yeni Galile kpaal l po i
12 wan ti kua dogu baan ne nni. k kpaada piig
tuog'o; k sdi fagnma
13 k baln i Jesus yeni paama: Jesus t canbaa jie
ti m ninñima!
14 k Jesus la ba ki madibi: gedi mani k la salgi
yidikaaba! ban caa ya yognu k bi paagi.
15 k b siiga yedi n bandi ku paagi, wan guani k
ya yini k dondi u tienu yeni paama
16 k baa gbaani Jesus taana kan tibni u yuli k
tuu i tingi k tieni Jesus balgi, k n nulo nan botie
samariteni.
17 k Jesus maadi: B tie bani bonm piiga k paagi
bonm yiani yabi sieni wan ye le i?
18 Nul tɔ ji ki ye k l tie k o caani guani k dondi
u tienu?
19 k maadi Samariteni jua yeni gɔ fii kelima a
pia ti dudugdi n po, a ciadi.
20 K farisieni nba bual'o be daali k u tienu
diema baa cua i? K Jesus ŋmiianba: U tienu
diema k baadi. Utienu diema ya bo cua nul kaa
nua'o.
21 b kan maadi cua mani u ye nebii o ye ne po.
Yin ŋanbi k ya tiani. U tienu diema ye i siiga nni.
22 Guani k maadi o ŋɔdikaaba: Oyogu t bo cua
ki baa niani k yi ya y yeni u nulo bijua l ya tie
baa daayeli i kan fid.
23 Ama b bo ti maadi “Kristo ye ne” yi daa caa,
i daa jegli

24 I tañigidi yi pudi kaanyedi t tawaligbandi
nni k cil ki fandii kaan yenu ki ya ya caa tiali po.
L ti baa ti tie yeni u nul bijua daali.
25 L buali k wan guo fala paaa yo ti ye yogu ne
niba n yie'o
26 Ya daali k o nulo bijua bo guan i, a bona bo
tieni nani Noe:
27 B niba den di, k ñu, k kuandio b puobi k bia
puu'bi, hal yeni ya daali k Noe kua o ñibiagu. l
yogu k u togu ji biidi ki kpa bi kuli.
28 yaali mɔ gɔ bo cua Loti yogu n yeni: b niba
den di k ñu k daa, k kuadi, k ŋuundi, k maa.
29 Ama ya daali k Loti ñani Sodome k tacianga
yeni i tatintandi yeni i tañigdi baa k kpa b kuli.
30 Lbaa ti tie yeni ya daali ko nulo bijua bo
legidi.
31 L Daaali ya pundi nul ya ye ldepil po bii k se
deni po wan daa jiidi k tugd o bona yali k u ŋa.
L bia baa tie yeni, yua ya ye kuaan po wan daa
kpeni u deni.
32 Gua tiadi mani yaali baa Loti denpua
33 Yua kpaani k wan fie o miali u ba bia ama
yua luni u miali bo lamfiema
34 Ldaali ñiaɔgu, n maadi, nibi lie bo duani
gadogu yedi po, yeli bo cua ama tianli n ñindi
35 Puoblie bo taani k bindi u naakpiagu: yeli n
bo cua k tianli ñindi.
36 nibi lie den baa ye o kuaan po yendi n kpeni
tɔ n ñindi.
37 K Jesus ŋɔdikaaba bual'o: Lboli bo ti tieni le
kani ti yudaano? K u jiin'bi: n kuum nti baa ye
naani lan kani k nanyobli nba bu taani.

Diangbenga 18

1 Ki fiddi ki waani ki jaandi tie bonmonli, k tin
ya jaandi ki da wadi ti pala, jesu pua o ŋɔdikaaba
mi maa kpanjama:
2 O dogu nni den pia buud daano ba, ko k jie U
Tienu k gɔ cengi nulo.
3 K li dogu nni gɔ bo pia pakuali pokuuli ba ko
tundi ki ŋua'gu k wan kun'o i mɔni o yibali kani.
4 Ti buudi daan'o ne bo ki ceng'o hali k li pan
waagi. Ama ko ji te kali ki maal ki sua: “yeni i
mɔni k n ki jie U Tienu, k tie lieba mi bua yaali.
5 Li paakuali ne mabi nni boncianli, n bi jia o
buudi k wan ŋaa nni mi fuodi.
6 U Tienu pugini maadi: cengi mani, o buudi
daano, faagu daano ne, n maadi yaali.
7 Ki li ya tie yeni, i ki bani ku Tienu ba kɔni o
bid po, yaabi ko lugdi ba k bi dongi bi niali o po,
yienu yen ñiagu, ko kan todi ba?
8 Min n maadi ti ko bi kɔn bi po, ya tie ko nulo
bija ya te guani, o gɔ bi la li dindanli i tinga ne
po.
9 O gɔ den pua ya maa kpanjam ne ke li nua
yaab n yi bi ba nimɔma, ki nan ji nundi bi lieba:
10 Nib lie bo gedi o jandiegu nni ki bi jaandi:
yendi bo tie farisien ko lielo tie lonpo gaalo.
11 Farisien bo se ki jaandi o pali nni: U Tienu,
n tiend'a balgi yen min ki kpiini, k k pua faagu,
k k conmi nani nlieba yeni, nan o lonpo gaalo ne
yeni.
12 N co u ñɔbu taalm lie dana lele siigin ni, n
tien taal piiga po mu ŋalimanu talgi nba.
13 O lonpo gaalo ne wani bo se fagma ki taabi,

k kan tuo ki yaadi ba o yuli tapoli po. Ama, o bo
fabini o pali ni ke maadi: n Tienu diidi yen mi
nuñima kelima n tie biidi daano
14 N maadi, U Tienu tuo ki gaali o lonpo daano
ki cie farisien. Kelima, yua dongi o ba, bi bu
jiin'o, yua jiindi o ba, bi baa dongi wani.
15 B niba bo baadi yeni bi bidi jesu kani, k wan
yadi mi yediŋanma bi po. Ama ko ŋɔdikaabi
bieli ba.
16 K jesu yinba ki maadi ba: yin cedi mani ban
cua n kani, da bieli'b mani, kelima yaabi n yeni
U Tienu deni tie nani ban yeni.
17 I mɔni po n maadi: yua k ga u Tienu diema
nani i biga ne yeni, o kan bangi kua U Tienu
diema nni.
18 Yeni k Kpaagl ba tieni i buali:... canbaa mɔn,
mi baa tieni ledi k la ya miali ki pia gbema?
19 K jesu ŋmiani o: be cedi ka yin nni canbaa
mɔn nni? Nul ki mɔni li ya ki U Tienu baba yaa
ka.
20 A bani U Tienu ñɔmaama: a kan conmi, a
kan kpa nulo, akan su, ŋan cedi janmi buudi, ki
cɔnlini a náa yeni a baà.
21 Ki li ja ŋmiani: n cɔnlini lio kuli k da tie biga.
22 Yeni jesu maadi: a gɔ da sieni bonyenli:
kuadi ŋan pia yaali kuli, k tugi li ligi kuli ki bɔgdi
talgi nba, li puoli po ŋan ya ŋuan nni.
23 Wan gbadi yeni ko pali kuli wadi kelima li ja
bo tie ŋaliman daani
24 Jesu den la ko pali wadi ko maadi: li pa
boncianli yen ŋalman daano n kua U Tienu
diema nni
25 li ki pa ku yuoyuogu n kua kpalipimu bonli,

k cie yen ŋalma daano n kua U Tienu diema n
26 Ki bi niba yen kuli taani ki buali: ŋmaa nan
b la li maa kan gbedigu?
27 K jesu ŋmian o: yaali n pa bi niba po, k pa
U Tienu po
28 Yeni k Pieri buali: k tinba i? ti ŋa tin pia
yaali kuli k ŋua ŋa
29 K jesu maadi ba: ... i mɔn po n maadi ki yua
ŋa o deni, o pua, o ninjaba, o bidi, o naataani
kuli k dugni U Tienu diema po.
30 O bu la ti ñuadi yaali n yabi, mɔlane yen ya
dana baadi, ya miali ki pia gbema.
31 Jesu bo tugi o ŋɔdikaaba piig n bonbilie
k piadi yenba ki maadi ba: diidi mani, t do
Serusalem n yen, ko Tienu tondi n bo dian yaali
o nulo bijua po kuli ji bu tieni.
32 Bi bu cuogu ki mubin'o yaabi ki bani U Tienu
nuguni, ban laagu, k sugd'o, k sii ti ñɔsɔndi o po.
33 Bi ba puagu, ki kpaagu. Dana ta daali o bu
yiedi
34 O ŋɔdkaaba bo ki gbadi li maama niima nni,
kelima li pa bi po yen ban gbadi li maama. Bi ji
bo ki bani jesu n bua maadi yaali li po
35 Jesu n bo nagi seriko, o juamo bo kaa o
sankuni ki miadi.
36 Wan gbadi li ñɔgli o sanu po, ko buali yaali
tieni.
37 Ki bi ŋmian'o ki jesu n pedi.
38 Yeni ko cili ki yigni yeni o paalu:... jesu,
Dafiid bijua, diidn yen nunbaagu.
39 Yaabi bo ye liiga bo maad'o, k wan suoni,
ama ko ŋanbi k yigni: Dafiid bijua diidn yen
nunbaagu.

40 Ki jesu cedi k bi ba yen'o o kani, wan pundi
ya yogunu, ki jesu bual'o:
41 A bua k min tieni be k ten'a i? ko juamo
ŋmian'o: n diedo, cedi ki mi nuali.
42 A bu fidi ki nuali, kelima a dindanli paag'a.
43 L yogunu ko nuali, ki ji ŋua jesu ki dondi U
Tienu. Ban la yaali n tieni ne, ko nuwuligu kuli
mɔ ji dondi U Tienu.

Diangbenga 19

1 Jesus bo pendi Jerico dogu nni.
2 Lsua jua baa ne mɔ ye l dogu nni yi'u Saase
ku tie ŋanman daano k dungn o tie lonpo gaala
canbaa i.
3 Wan gbadi k Jesus pa k pendi.
4 K u sani. K ga liiga k pan doni tibu bá ne po
k b yi u Sikomar k wan la Jesus k dungn o tie
jinjega i.
5 Jesus n pundi l kan ya yognu, k u yaad la'o bu
tibu po k maad'o:
6 Saase jiidi tonma dinne n bo cani a deni. K u
jiidi tonma ki ga'o yen pamanli.
7 B niba n gbadi yeni k b ji bulnbulni k diidi
wan caa bua cani o nubiigu
8 Ama k Saase sedi k maadi k o bɔgdi o ŋalmani
ki teni b cacagidama. K l gɔ ya sua k u den kubi
nuli panli o bua guani ki ŋmiani l daano tabual
m taa.
9 L yogu k Jesus k u la m fiema o deni yeni k
dugni o mɔ tie Abrahami yabili.
10 K dugni o nifossalo bijua baa k wan guan k
kpeni k bia faabi yaaaba den bodi

11 B niba n bo songi Jesus tundi yeni k sua k u
paa k nagidi Jerusalemi. B nubi ji maal k u bua
kaani u tienu diema n yeni.
12 L yogu k u maadi k jua baa ne n den
tie nigbengli g fii gedi dogbanbanfagli k pan di
labaali k guani k kpeni.
13 K kpeni k kubi o dogu. k yiini o naaceb bonm
piig g bɔgdiba wula dibala k yua kul ń mɔnd k
lan nob.
14 Wan gedi ku dogni yaaba diani l tili k ten'o
k maad'o k bi bo'a bi dogu nni.
15 Ku yedi ba ku kan kpeni, wan pan dini l bal
k kpen wan ji yiin u naaceb k yua kul nagni ki
waani wan sɔ maama yeni e ligi yeni.
16 Cincin yua n baa k nagni k maadi: canbaa
ŋan den teni i ligi yal yeni mi sɔ k dibala piig
pugni l po.
17 U canbaa ń maad: n faa n naaciemo a tie
tuosɔnli. A bo gaa dingbana piig canbaandi.
18 Tɔ n mɔ cua k maadi canbaa n mɔ sɔni yeni
i ligi yeni k baa dibala k pugni l po.
19 U canba n maad'o a bo gaa dingbana mu
canbaandi.
20 Tiani n mɔ cua yua juodi k maadi canba n
den taa a ligi yeni k pɔbni k begini n tiadi nni.
21 N den jie ŋa ka tie canbabiadi. k taa min k
bil naani k bia yendi min k bul naani
22 K u canbaa maad'o: a tie naacenbiadi a bani
k tie canbabiado i k taa min k bili yaala k gɔ yend
min k bul naani.
23 A den bo kan taa n ligi k billi banki i n ya ti
kpeni ya daal mi ga yeni t ñuadi.
24 K maad yaaba den ye likan k ban fie o

liyendiga yeni k ten i yua pia pia bona piig
25 K b niba maad canba wɔ nan pia bona piiga
!
26 K canbaa maad ki b bo pugni yua pia i ama
yua k pia ban bia fie wan pia yaali yeni.
27 K maad k ban baa yeni o yibala yaab den
yedi k u kan yendi'b yeni k kpa ba o nintual nni.
28 Jesus n maad ki gbeni k u taa o niba yaab
ŋua'o k ye liiga k b doni Jerusalemi.
29 Ban nagdi Betefaje yeni Betani k k fag yeni
olife jua kan, k u sɔni o naacenb bonmilie k madi
ba
30 Gadi mani o dogu yala n ye i liiga po ne i bo
i ŋunbiga k nil ku luol yin lod'o na.
31 Nul ya buali yaali n cedi ki lodo yin maad k
u yonmdaano n bua
32 Ban sɔni yaaba gedi ki guani k li tie nani
Jesus n bo maad maama.
33 Ban bo lodi o ŋuumo ya yogu k b bondanb
buali ba k be ced k lod o ŋuum i?
34 K b maad'b ku yomdaano n bua.
35 K bi guani yen'o Jesus kani k bmaani bi tiadi
i ŋunbiga po k jagni Jesus
36 Wan pend ya yognu b nib bo yi land b tiadi
k bil o sani po.
37 Ban bo ñani Olifie jual po k ji k nagdi
Jerusalemi ku ŋɔdikaaba kul ji yiini k dondi u
tienu yen ban bo la ya yaaligu kuli.
38 K tua m yediŋanma n ya ya o bado yua cuon
u tienu yel po t yomdaano, laafia n ya ye tanpol
po k ti kpiagidi n ya kaan kul
39 L yogu k falisian nba yab bo ye b niba nni
maad Jesus: maad a ŋɔdikaaba ki ban suoni

40 K Jesus k baa b ya suoni, a tana n baa yiini
k dondi u tienu.
41 Wan pundi Jerusalemi dogu nni k u gbel k
caani l bubuuli k maadi
42 K maadi a ya bo ban k diine daali ne tie a
yomdaano daali ama keto l duagi ninbina po i.
43 A danaa cuoni a po k kan ya ŋan, k a yibalaa
ti bu kaalida kaana kul k pib a k luon a kaan kuli.
44 B bu biani fin yeni a dogo niba kul pil pil k
kan sieni baa dikpiyenli k l se, k dugn i a den k
bandi a Tienu can'a ya daal i.
45 Jesus kua ou jaanddiegu nni k beli a
kpinkpenda k maad'b:
46 Ldiani k maadi k den baa tie jaanddiegu, k
yinma tug k l̈ tɔ a nɔyiga cend kaanu.
47 Jesus bo tundi b niba daal kul u jaanddiegu
niin po i. Ama k b tondanb ye yeni yikodanba
kpaani k ban kpa'o
48 Ama b bo bani ban bu didal maama k dugn
i yua kuli bo songi o maama

Diangbenga 20

1 Dayenli, ke jesu den tundi bi niba ku jaand-
diegu cancanli ki muandi ba li laabamanli, ke
ku jaanddiegu liiga yaaba cua yeni bi yikodanba
yeni u dogu yudanba,
2 ke bi buali Jesu ya buali ne: ... Maadi ti, a
kubi ŋmaa yiko ki tuuni, lan yaa ka, ŋma n teni
li yiko?
3 Jesu maadi: ... N mɔ pia i buali ke bi buali yi,
ŋmiani man nni:

4 Jan den kubi ŋmaa yiko i, ki wuu bi niba U
Tienu ñima? Li den tie U Tienu yiko bii bi niba
yiko i?
5 Ke bi ji buni bulni bi siiga: Ti ya maadi: “Ke
U Tienu yiko” o ba buali ti: “Be cedi ke i den ki
dugi o po”?
6 Ama ti ya ŋmiani: “Ke bi niba”, ku niwulgu
ne ba luudi ti a tana ki kpa ti, kelima bi niba ne
kuli dugi ke Jan bo tie U Tienu tondo i.
7 Ke bi maadi ke bi ki bani Jan n bo kubi yua
yiko ki tuuni.
8 ... Jesu ŋmiani ba, ke o mɔ ki bani wan kubi
yua ya yiko ki tuuni.
9 Ke o pua bi niba ya makpanjama ne: ... Ja
bá den ŋuu ku damɔngu diidi, ki ggni bi niba ki
gedi naani n fagi ki ba waagi.
10 Mi cuama yogu ke o sɔni o tuonsɔnlo, ke wan
gedi ki gaa bu kpaabu ligi, ke kpaguula pua ki
beli o, baa teni o lbá.
11 Ke o bondaano gɔ sɔni tuonsɔntɔlo. Ke bi gɔ
pua o, ki beli o, baa teni o lbá.
12 Canbáa gɔ sɔni tuonsɔntɔlo bonbta po. Ke bi
pua ki duoli o mɔ ki beli o.
13 Ke o kpadaano maadi: N tieni ledi? N ba
sɔni n biga yaaga ke n ŋanbi ki bua ga. Bi ba fidi
ki cɔlni wani.
14 A tuonsɔnla n lá ga ya yogu, ke bi juogi bi
ŋmiali nni, ki maadi: “Yua n ti ba di li faali n
yeni. Tin kpa o man, ki diedi li faali.”
15 Ke bi cuo o ki fili o, ki ñani o bu kpaabu nni,
ki kpa o. O kpadaano ba tieni a tuonsɔnla yeni
ledi?
16 O ba gedi ki biani a tuonsɔnla yeni, ki taa

bu kpaabu ki guuni nitɔba. Li maama po ke bi maadi: “U Tieni n wuoni mani”.
17 Ke Jesu nɔnli ba suoo ki maadi: “I gbia U Tienu lanbona yia diani li tili nni ne ledi? Ya tanli ke a tanmaala bo yie ki luni yeni, laa tanli n ti guani ki tua ku diegu fiagli tanjali.
18 Yua n li baa li tanli po, o ba kɔni kɔni. Li tanli ya baa yua ya po mɔ, li nandi o i yomi yomi.
19 Ke U Tienu maama tundkaaba yeni bi salyid-kacianba bandi ke li makpanjama nua bani, ke bi ji lingi ke ban cuo Jesu li yogu mɔno, ki jie bi niba.
20 Li po ke bi kpaagi Jesu, ki sɔni bi niba ke bi yini bi bá nimɔnba. Bi bo ba lá i jalgi Jesu maama nni. Yeni, bi bo ba fidi ki cuo o, ki kubni o Romi bado yiko yiko yeni o yudandi nni.
21 Lani ke bi niba yeni ji nagni o: ... Canbáa, ti bani ke a maadi i mɔmɔni, ki gɔ tundi bi niba lan buali maama. A ki jie bi yikodanba, ama a wangi bi niba U Tienu sanu yeni mɔni.
22 To, maadi ti, li buali ke tin ya pa Sesari ti patendi (lonpo) bii laa cabi i?
23 Jesu bani bi janbi maama, ki ŋmiani ba:
24 ... Waani nni man bu lugbu dibayenli! ŋma ya nannangu yeni ŋma ya yeli n ye li po? ... Ke bi niba jiini ke Sesari.
25 ... To! ke o maadi ba, teni man Sesari yaala n tie Sesari yaali, ki teni U Tienu yaala n tie U Tienu yaala.
26 Bi bo ki fidi ki jalgi Jesu o maama nni bi niba siiga. Ke o ŋmiani bo lidi ba, ke bi bo luo ban ba maadi yaala.
27 Sadusehannba, ban yaaba n bo ki tuo ke bi

kpienba ti ba fii ku kaagu nni, bi siiga ke bi tɔba
nagni Jesu, ki buali o ya buali ne:
28 ... Canbáa, Moyisi diani nni o bo diani yiko
ne ki teni ti: Li ya tie ke o nulo kuani o pua, ki
kpe ki ki pia biga, o ninjua ń taa o pakuali ki mali
o a bila.
29 To, jablile n den ye ki tie kpiiba, o ciamo po
kuani o pua, ki kpe kaa pia biga.
30 Bilie po yua yeni bita po yua yeni yaaba n
sieni taa li pua,
31 Ke bi kuli kpe kaa pia biga”
32 O pua yeni mɔ ti yuandi ki kpe.
33 To, bi kpienba n ba fii ya daali ku kaagu nni,
ŋma n ji ba diedi o pua i? kelima bi kuli kuani
o.
34 Jesu ŋmiani ba: ... Tin dá ye ya ŋanduna ne
nni, bi jaba kuandi bi puoba ki bi puoba kuni bi
jaba.
35 Ama yaaba ke U Tienu diidi ki sua ke bi
ŋani ki dagdi yeni ban fii ku kaagu nni ki kua
li ŋandunpanli nni wan kan kuani bi puoba ki
gɔ kan kuni bi jaba.
36 Bi kan fidi ki kpe, kelima bi baa tie nani
Menekinba yeni, ki tie U Tienu bila, kelima bi
ba fii bi kpienba siiga.
37 Ke bi kpinba n fii ku kaagu nni, Moyisi mɔno,
bo diani li ya yogu ke o lá ku tuntuugu co u muu:
Lan wan ii, o yeli n tie yonbdaano Abrahami
Tienu, Isaaki Tienu yeni Jakɔbi Tienu.
38 Ama, U Tienu ki tie bi kpienba Tienu ka, ama
fuodba Tienu; lan wan ii, o ya po, li tie mɔmɔni
ke yaajanba ta yeni fo.
39 Li po, a yikobanda gaa mi maama ki maadi:

... Canbáa, a ŋanbi ki ŋmiani li po.
40 Kelima, bi ji bo jie yeni ban buali i buali.
41 Ke Jesu mɔ ji buali ba: ... Li tieni ledi ke bi
maadi ke O Tondo ba ña Dafiidi yaabila siiga?
42 Kelima Dafiidi mɔno maadi I Yani tili nni:
Yonbdaano maadi n Yonbdaano: Cua ki kali n
jienu,
43 Ya caa yeni ya yogu ke n ba cedi a yibalinba
ń tua a taaŋmaakaanu.
44 Dafiidi yini U Tienu Tondo ke o Yonbdaano:
Li ba tieni ledi i o tondo yeni n ya tie o yaabili.
45 Ke ku niwulgu den cengi o, ke omaadi o
ŋɔdkaaba:
46 ... Diidi U Tienu yikobanda yaaba n bua a
bogda tiadi lama, ki ŋanbi ki bua ku niwulgu nni,
ti jaanddiedi nni yeni ti wondi nni ban ya kaa
liiga.
47 Bi fiedi a pakuana ligi i, ki nan yen sedi ki
jaandi lan waagi nani bi tie bi nimɔnba yeni. Bi
ya tubŋmaglu n ti baa bia.

Diangbenga 21

1 Jesu nɔnli ya ŋalmandanba n kpieni i ligi ku
jaanaddiegu nni,
2 ke o lá pakuatalgi mɔ ke o cua ki kpieni i ligi
dibala lie.
3 Lani, ke o maadi: ... Mɔmɔni po, n maadi yi,
pakuatagi ne n kpieni ya ligi yabi ki cie yua kuli,
4 kelima bi kuli ne kpieni ban ki bua yi i. Ama,
wan gbegdi o piama kuli i, ki kpieni.
5 Bi tɔba den maadi ku jaanddiegu po: “Tinba
n den maa gu leni a tanŋana, ki teni i ligi ke bi
maa gu. Lani n tie bonŋancianla” Jesu maadi ba:

6 U yogu cuoni na, yin nua yaala ne kuli ba
bolni; tanli bá ti kan ya maa li lieli po.
7 ... Lani, ke bi bo buali o, Canbáa, u laa yogu i
ke li bona ba tieni? Be n ti ba waani ti, ke li bona
ba tieni i?
8 Jesu maadi ba: ... Yin faami, yin da cedi ban
kuani yi mi tudma nni. Kelima, boncianla ba cua
n yeli po, ki maadi: "Mini n tie O Tondo!" lan yaa
ka: "U yogu pundi o!" Yin da cegi ba!
9 Yi ya ti gbadi ke tɔbu pua, ke a kɔnkɔna kɔni,
yin da jie. Kelima li bona kuli dá ba cindi ki cua
yo ŋanduna gbenma n fidi ki cua.
10 Lani ke o gɔ bo maadi: ... U dogu ti ba fii
ki pua dogtɔu bu tɔbu. Diema mɔ n fii ki pua
dietɔma bu tɔbu.
11 Ki tinga ti ba migi i dogi nni; mi koma leni i
yiani ba baa i dogi nni; ya bona n pia ti jawaandi
leni ku yaalidgu ba tieni tanpoli po.
12 Yeni li kuli ne n ti fidi ki tieni, bi ba
cuo yi ki waani yi fala, ki gedi leni yi ki teni
suifinba jaanddiedi yikodanba kani ke ban luoni
yi dansalgi. n ya bi ba gedi yi bi badba kani leni
leni dogdanba kani.
13 Li bona ti ba cua yi, ke yin kuni i mɔmɔni n
po.
14 Lan wan ii, yin ya pia ti dudugdi paaa: Yinb
ka ba kɔni yibá po.
15 Ama, mini puni mi mabanma yi maadi ki
paadi i yibalinba, ki gɔ puni ya yanfuoma ke obá
kan fidi yi.
16 Yi danba, yi ninjanba, yi kpiiba leni yi
dɔnlinba mɔno ba cedi ban cuo yi, ki kpa bitɔba
i siiga.

17 Obá ti kan ya bua i nublu kelima n ya po.
18 Ama, i yuli po bá yuyengu kan bia.
19 I ya pia li mindli, i ba baa U Tienu ŋalbalgo.
20 ... Ya yogu ke i ba lá yibalinba sijenba ke bi
kaalindi Jerisalemi, yin ya bani o mudma nagi.
21 Lan wan ii, Jude dotieba ń sani ki do a
juana nni, yaaba n y Jerusalemi dogu nni ń bobni
tonma ki ña. Yaaba ye i kuani nni ń da kpeni u
dogu nni!
22 Kelima, li dana tie U Tienu mutuoli dana yia
nni ke i diani n yedi yaala ba tieni.
23 Li dana nni, fala ba gbadi a potunpunba leni
bi pomadinba! Kelima U Tienu mutuoli ba lagi li
niba po.
24 Bi ba kpa li dogu nni niba leni li kadmanli
lan yaa ka ki taa bitɔba ki puodi leni ba i doglami
po, ki bi nilanba yaaba ki bani U Tienu ń diedi
Jerusalemi ya caa leni ya yogu ke bi paalu po ba
pendi.
25 ... Ku yaalidgu bona ba tieni u yienu nni, o
ŋmaalo nni leni a ŋmaabila nni. Ki tinga po, li
mɔgli ba do leni ti jadi, bi niba n jie ki tadi.
26 Ti jawaandi ba kpa bi niba gbanu, bi ya
maali ya yubɔnli n ba cua ŋanduna munli po.
Kelima yaala n ye tanpoli po kuli ki pia paalu ba
jegi.
27 Lani, ke bi ba lá O nusaalo bijua ke o ye ti
tawalgbandi nni ki cuoni leni o paacianu leni ti
yudandi.
28 Ya yogu ke li bona cindi ki tiendi, yin yaadi
i yuli, ki ya pia li juunli kelima i faabu dana ji ki
fagi.

29 Ke o pugni ya manannangu ne: ... Diidi man
bu kankanbu, lan yaa ka titɔbu.
30 Ti ya lá ke bu puugu cindi ki pudi, ti nani ke
ku siagu nagi.
31 Yeni mɔ i, i ya lá ke li bona ti tiendi, yin bandi
nani ke U Tienu diema nagi.
32 Mɔmɔni po, n maadi lan kuli ne ba tieni ke
mɔlane niba yaaba n ye ne, ke nitɔba da ki kpe.
33 Ki tinga leni tanpoli ba pendi, ama n ñɔbona
ki pia pendma.
34 Cuo man yibá, da taa man yi yula kuni
mi jiema leni mi daama, ki gɔ da cagni yibá
ŋanduna ne yenyienu po. Lan yaa ka li daag-
bengli ba cua ki cii yi.
35 Kelima, li ba baa nani ku jabaangu yeni
ŋanduna niba kuli po.
36 Yin da gɔa man, ki ya jaandi yogu kuli ke
U Tienu n puni yi u paalu ke yin fidi ki ña ya
yubɔnli n cuoni nni, ki sedi o nufosaalo bijua
nunga nni.
37 Jesu bo taa o yentuna kuli tundi bi niba ku
jaanddiegu nni; ku ñiagu wan gedi ki duani Oliifi
tiidi juali po.
38 Ku siŋaapanpangu kuli, bi bo yen tigdi ku
jaanddiegu nni ki ya cengi o

Diangbenga 22

1 Tin den ye k l sieni nani dan ŋa yeni yeni
“kpanu yaali ki pia dabina jaam” jaam yaali k b
tua paki yeni.

2 K salikiyikaaba canbaa nba yeni b yikodamba
pkaani ya sani k ban kpa Jesus. Ama bi den jie k
ñɔgli bo tieni.
3 Yeni k sitaani kua Juda pal nni k b ji yi'o
Ikariyoti piiga bolie siiga yeni yedi.
4 Juda den gedi k la salikiyidkaab canbaa yeni
u jaanddiegu nni nikpelo k ban taan ñɔb ki ban
ban bo tieni maama k kuadi Jesus k b niba n daa
bandi.
5 K bi kuli pali mangi k b cuo ki ban ten'o i ligi.
6 k u tuo l yogu mɔ̀no k ji kpaanii ya sani k u
bo kuadi Jesus k niba n daa bandi.
7 Kpanu yaali k pia dabina jaami daali yua k
nil kul bo b kpa paki pebiga n pundi
8 K Jesus sɔni Sani yeni Piaali ki maadi ba. gedi
manni k tien man ti paki jiem.
9 k b guani bual'o a bua ti tieni l jiem le kani?
10 E ya pan bua kua o dogu nni i bo tuogi o nul
k o tug l ñuncuali. Yi ŋɔd'o hali wan pan b kua
ya deni.
11 Yin bo maadi yeni o diedaani maama nne:
“Canbaa ye ki ti bual ŋa: k i laa dieli nni k bu je
paki jaanjiema yeni o ŋɔdikaaba.”
12 Yeni o bo waani o dietuadugu po ya u
dieciangu k ŋnb lien nni ki bo bobni.
13 k b gedi, k la yaal kuli k l tie nani Jesus n bo
maadi maama K bobn nni paki jaama jiem.
14 O yogu n pund: k Jesus ji kali k bo di yeni o
ŋɔdikaabi.
15 K u maadi ba: N den ŋanbi bua min jaani
yeni paki jaam yo k fidi ki la fala.
16 N maadi n ji kan bani ki di yeni ya caa yeni
ya daal k li t bu la l niima u tienu diema nni.

17 ku taa u sɔma ki jaan k maadi ga mani k
bɔgdi i ŋmiali nni
18 Kelima n maadi, n ji kan bani ñu u damɔngu
ne yaa caa yeni ya yogu k u tienu b u kani o bali
k gbeni.
19 K gɔ tugi kpanu mɔ k tieni u Tienu balkk
jendi jendi k teni u naaceb k maadi bi: ne tie m
gbannandi k taa teni ya tie mani yeni k ya tiani
m po
20 Ban dini ki gbeni ya yogu ku gɔ taa u sɔmi
ki k madi: ne tieu tienu b niba dɔnlpaangu sɔmi
k bu wuli i po.
21 Ama yua bu kuadi n i ye nekama k kaa yeni
ti
22 Mɔni o nifosaalo bijua ji caa i nani u Tienu
n bo cabi maama, ama fala i yua kuadi ye po.
23 K Jesus ŋɔdkaab ji buali b ŋmali nni k b siiga
ne ŋmaa bo fidi k tiel'i.
24 K Jesus ŋɔdikaab ji polidi yeni b lieba yua
baa tie liiga yua.
25 K jesus maadi: u dogu batieba n paa b
niba k yabi tuuni yiko tuonli mɔ k bi yib'i b
“ŋanbtieba”.
26 Yi daa maadi yeni. Ama yua b tɔ diedo i siiga
n tɔ biga, k yua baa die mɔ n tɔ tuonsɔnli o liebi
kani
27 I ya kani ŋmaa die? Yua kaa di bii yua tuuni?
i ya po yua kaa di kaa? Mi yua ye i siiga nne n
tie nani o tuonsɔnli.
28 I den ye yeni n momɔni m bigma kul yogu
29 nani n baa n den teni m diema n mɔ teni,
30 I ji ba yi di k gɔ ñu m diema nni, k bia kali
l bal kpagili po ki ya diedi Isaraheli buoli piga n

bomlie.
31 Siimɔ Siimɔ cuo a ba: sitaan bua wan kuani
i guudiga nni k tindi, nani ban yi ledi i dii k ñani
u fegu yeni.
32 Ama n jaani a po k ŋan daa luo dudugidi ka
mɔ ya daali ka bo guani ŋan mɔ paagi a kpiiba
pala.
33 N yomdaano m maadi ŋa l ya tie ba m kua
danalgi bii ki kpe n tuo
34 K jjesus jiin pieri m maadi ŋa i mɔni dinla
mɔno k sua k o kokol daa buudi a nia bomtaa po
ki ŋaa ban n i.
35 Min sɔni k ligi k ye, k bɔgli k ye k tacaagu k
ye i bonli pɔdi i
36 Mɔda i ya pia ligi yi taa, iya pia bɔgli yi gɔ
taa, i yaa pia jugpiega yi kuadi l liadli k daa.
37 Kelima yaali bo diani u tienu ñɔmaam tili
nni, l tie k lan tieni i. l bu diani maama ne i. B
den taa'o a nubiada siiga. k ban bo maadi yali ji
tieni. Mɔni ban bo diani yaali n po n ji bo tieni.
38 k b maad t yomdaano jugpiemu lie ye. K
ŋmian bi, l dagdi.
39 Ko ñani k toli Olife juali po nan wan yi tun
g tie maama k u ŋɔdikaaba ŋɔd'o
40 Wan ya yogu k u maadi ya jaan mani k daa
kua bbida nni bigili nni.
41 K u siedi k fagidi k pan cie k gbaani o duna
po k jaan
42 N baa fuadi n kani ya fala ne. ama lan da tie
n ya buama, lan tieni nan ŋan bua maama.
43 K u tienu meleki ñan tanpol po k ten'o u
paalu
44 K l pawadli kua 'o k u jaandi bonŋanla, ka

tuntonjena ti cieni o po nani sɔm yeni k baal tinga nni.
45 l puol po ko fii ki nagni o ŋɔdkabi kani k sua k b gɔ k o pal biidi.
46 ku maadi bi: be cedi ki guandi? fii mani ki ya jaani k da ba l bignli nni.
47 Jesus da den k jaan k gben, k u nuwugu pundi kJesus ŋɔdkaab piig n bonmlie yeni siiga yedi ye liig k b yi'u juda yeni ye b liiga wan nangni Jesus wan muadi u tankpili
48 wan maad'o: Tankpinmuadli kaa bu kuadi o nul bijua.
49 Jesus ŋɔdkaab n bo nɔ yaal bo cua yeni k b bual'o t yomdaano t mɔ nɔdi ti jugpiemi k cua bii?
50 k l yogu b siiga yendi cua k jia salkiyidkaa kul canba tuonsɔnlo jienu tubli.
51 jesus maadi ba: “ŋaabi mani” k guani sii o tuonsɔnlo ye tubli k l paagi.
52 K Jesus maadi salgi yidkaab canba yeni o jaandiegu nni sije nba yeni o dogu n nikpela ban yaab bo bua ban cuo'o; “n tie bibiadli ya ki cuon i k kubi i jugpiemu yeni i gbiami?
53 n den ye yeni daal kuli o jaandiegu nni k nul k cuo ni; ama mɔda ji tie i yiognu k l bunbɔnli ji tie u paalu”.
54 K b cuo'o k gedi yen'o hal salki yidkaab kul canbaa kan. K Piali ye hal puoli k ŋua
55 B den cuon i o muu o lujɔga nni k i nib taani ki kaa k pɔl mɔ ye b siiga ni.
56 K tuonsɔcaano baa ne den la'o ko kaa o muyiegu kan k diid'o k maadi: “u ne den yi ye yen'o”

57 K Piali nia k maadi: Mi k ban'o.
58 k gɔ sudi yamu k tiani gɔ la Piali k maadi l tie mɔni a mɔ yi ye yen'o ku madi mi ki ye yen'o.
59 k gɔ tieni nan kudi yengu yeni nutiani n maadi: mɔni u ne mɔden ye yen'o u gɔ tie Galile yu i
60 k Pial maadi yeni paama min ki bani ŋan bua maadi yaala. L yogu g sua k u da maadi k gbeni ku kotogu buudi.
61 K ti yomdaano ji gbegi g nuali Piali k Pial ji tiadi wan den maado yaali. K sua ku kotogu daa buudi a bo nia ka k ban n i
62 K o ñani cancanli k buudi nisipiedi.
63 Yaab den guu Jesus den laa'o k bia puag'o.
64 K pibn i o nuga k bual'o: a de ye ka tie u tienu tondo kaa maadi yua pua ŋa.
65 K ji sugd'o sugbuoli kuli
66 Lan den fandi k u dogu nikpela yeni salki yidkaab canba nba yen a gbanbanda bo tani ki ba yen i Jesus b buudi dam kani
67 K b cil i buali: “A ya tie kristu ŋan maadi ti. K jesus ŋmia'bi: N ya jiin i kan ya pia n po dandanli,
68 K ya buali i buali ki kan jiin i.
69 Ama mɔda o nul bijua b kali o baa yua tie diedo jienu po.
70 K b kul ji yigini a tie u tienu bijua yoo! ko jiim'a yima n ye k tie u tienu bijua.
71 k yabi ye ting po ji yigni, i gɔ bua la kasieda i. T songi u ñɔba nni mɔlane.

Diangbenga 23

1 O nuwuligu kuli den fii ki gedi yeni jesu

gufeneeli Pilat kani.
2 Bi ji den kpaani ki ban jalg'o:... ti la o nulo ne
k o baadi yeni li ŋmadli ti niba siign. O deli ki
ban da pa o badiciamo cesa lonpo, ki gɔ sua k o
tie U Tienu n gandi yua, o bado.
3 Lani ki Pilat bual'o:... a tie Suf nba bado yaa?
... K jesu jiin: fini yedi.
4 K Pilat maadi o jaandiegun nikpela: n ki la
ya tagili n dagdi yeni k tin kpa o ja ne.
5 Ama ki bi kuli niini maadi: o cili hali Galile
yo, k tɔgni Sude ki ji pundi ne.
6 Pilat n gbadi ki bi yini Galile, k o buali ki bua
bandi o ya bo ñan Galile.
7 Wan den bandi k o tie Erod diema yua, k o
cedi ki bi gedi yen'o. Laa dana kuli Erodi den ye
Serusalem nni.
8 Erodi pali den mangi yeni wan la jesu, kelima
li waagi k o den kpaani ki wan bandi o, kelima o
den gbadi ki bi maadi o maama. O den sundi ki
wan la ya paligu k o tie.
9 O den tieni buali boncianli, ama jesu den ki
jiini lba.
10 L yogunu k o jaandiegu nikpela yen yiko
tundikaaba se ki maadi yeni paama kaa jie.
11 Yeni ki Erodi den taani yeni o mintielinba ki
fali'o, bi den lan'o li badliedli. Erodi den cedi ki
bi guani yen'o Pilat kani.
12 Laa ya yogunu, li kɔnli den ye Erodi yen Pilat
siiga, lan ya daali, ki bi guani ki mangi.
13 Pilat den yin liiga yabi, a nikpela yen bi niba.
O den maadi ba:
14 I baa yeni o nulo ne k o wangi ti buolu mi
tudma sanu. Ama, n bual'o i kuli siiga, n la tagli

ba yaali ki maadi ne kuli o po.
15 Erodi mɔ gɔ ki la lba o po ki dugni, o cedi k
bi guani yen'o. O nulo ki biid pu kuli k li dagdi
yeni wan kpe.
16 N cedi ban pua'o, ki ŋa'o.
17 [Mi pendima jaanma kuli, a yi luodi
dansalyenga.]
18 Ki bi niba yen kuli tandi maadi:... kpa man'o,
ki luodi Barabasa!
19 Bi den luoni Barabasa kelima o den baadi
yeni li ŋmadli o dogun i, k gɔ kpa o nulo.
20 Ama Pilat den kpaani wan ŋa jesu k o buali
bi niba
21 yabi se ki yigni yeni: ban kpaa o, ban kpaa
o.
22 K o guani ki bual o, o tien be ki li dagdi yen
ban kpaa o? N k la tagiliba k li dagdi yeni ban
kpaa o, n bi cedi ban pua o, k ŋa o.
23 Yeni, ki bi kuli tandi ki sua k ban kpaa o, ban
kpaa o, ki bi tantandi biid Pilat pali boncianli
24 Pilat ji den te juodi ki cabi, ki tieni bi buama.
25 Pilat den cedi ki bi luodi o nikpali Barabasa,
ki tugi yesu ki ten ba ban kpaani yua.
26 Ban bo caa yen o, ki bi cendi Simɔ siren ja, k
o ñani o kpaabu po, k bi niin o ki wan taani jesu
ki wan bugi o dapɔnpɔnli.
27 Bi niba boncianli bo ŋua o. Ki bi puobi fabni
ki buudi o po.
28 K o gbagi ki maadi ba:... jerusalem puoba,
da buudi mani n po, ya mua mani i yula po yeni
i bila.
29 Kelima a dana baadi, k tie pamanli ya puoba
ki pia bid, k tie ŋɔlmi, k kpeli ki ŋaani biga po.

30 Li yogunu bi ba maadi a juaciama: “baa mani ti po”, ki gɔ maadi a juabila “legni mani po.”
31 Kelima bi ya tiendi dasɔngu mama ne, bi ji ba tieni dakuogu ledi?
32 Bi bo ba yeni bibiadmu lie, k bo bi taani k kpaa ba yen o.
33 Ban bo pundi ya kaano, ki bi yi li: “yukpabgu”, bi kpaa jesu li dapɔnpɔnli po, wan yeni i bibiadmu lie yeni, yendi o ganga po, o lielo o jienu po.
34 Jesu bo jaandi:... n baà, tieni sugli bi po, kelima bi ki bani ban tiendi yaali. A minteela den tɔni o tiadi, titia, ki bɔgdi bɔgdi.
35 O nuwuligu den se ki nua li kuli. k cedi o dogu yudanba den ñuadi k sua:... wan ka den fabi bi niba, wan ji fabi oba, o ki yedi k o tie U Tienu n lugdi yua kaa!
36 A minteela mɔ den se ki la o. B den nagni ki ten o, li damilma,
37 ki maadi:.. a ya bani k a tie suifinba bado, fabi a yuli!
38 Bi den diani ki tabni o yuli po k sua: “o ne tie Suifinba bado.”
39 I bibiadmu siiga, o yendi den sugdi jesu ki maadi a ki tie U Tienu tondo kaa? (U Tienu n lugdi yua)
40 O lielo den ŋmian o:.. a ki jie U Tienu?
41 tinba wan dagdi yenli: ti pa, ti biid panli, ama, o nulo ne ki pia tagiliba kuli.
42 K o pugni ki maadi:... jesu, ya tiani n po, ya yogunu k a do a baa kani

43 Ki jesu maadi o:... yen i mɔni, dine mɔno, a
baa ye yen n aljada n,
44 Li den tie yensiinu nni, k u dogu kuli gaa ki
bondi, li bonbonli den waagi nani kudi ta yeni.
45 O Yienu ji dee nua, k o jaandiegu cabciangu
padi siiga nni.
46 Yeni ki jesu yigni:... n baa, n kubndi n naano
a nugu nni. Wan maadi ki gbeni k o kpe.
47 Rom minteelkpeli n la li kuli k o dondi U
Tienu k maadi:... yeni i mɔni, o ja ne bo tie U
Tienu biga.
48 Ban den la yaali n tieni kuli, o nuwuligu den
lebdi ki kuni ki pua bi pala po.
49 Jesu donlinba yen bi pua yaabi n den ŋua
jesu hali Galile den se fagma ki diidi li kuli.
50 Ja ba den ye ki bi yi u Sosef, o bo tie suifinba
taanli yua, o den ki pia tagiliba kuli,
51 o den ki cengi bii ki tie Suifinba n suani
yaali kuli. O den maani ki caa Arimate yen Sude
dogun ki gu U Tienu baama.
52 O den gedi ki mia Pilat jesu gbanu(o kpiemo).
53 Wan den jiin o li dapɔnpɔnli po, k o finfin o
a caba, ki duan o li kuli nni. Naani k ba baa ki
pi kpiemo daan.
54 Li den tie ŋaljuma, ki sua k saba da ki cindi.
55 Bi puoba yaabi den ŋua jesu hali Galile, bo
ciani Sosef, bi den diidi li kuli, ki la ban pi jesu
maama.
56 Li puoli po ki lebdi ki kuni, ki pan bobni, ya
kpanma nulu mani yeni tolali. Bi den gu Saba
daali nani yiko n buali maama.

Diangbenga 24

1 Laadi daacincinli ku siŋapanpangu, ke bi
puoba bobni ya tulali nuulu n mani, ki gedini
li kakuli kani.
2 Ki diidi ki sua ke ya tangu n bi luoni li kakuli
bulñɔbu bindi ki ŋa u tanfalu ke u yaa.
3 ke bi kua li kuli nni, ama baa la O Diedo Jesu,
gbannandi.
4 Ban ji ye see, kaa bani ban ba maali yaala,
jaba lie ń ludi ba, ki sedi bi kani, ki la ya tiadi n
ñilgi
5 Keti jiwaandi cuo bi puoba yen kuli K b kul
tibni a ke ji maad K be n cedi ke i kpaani yua
yaab n fuo siign?
6 O ji ki ye ne; o yiedi o ya tiani wan den maadi
yaal ya yogu ke o den ye Galile
7 Li buali ke nilo biga n'kua tbiid danba nu i
nn, k ban kpaa'o ke wan fidi ki yiedi dana taa
daali.
8 ke bi ji tiadi Jesu maama.
9 Ke bi ñani li kuli; kani ki sani ki ban b waani
bi piiga n yendo
10 Li den tie Mari magdala, Jaan, Mari, Jak naa
potɔba den pugdi ki waani o ŋɔdkaaba
11 Ama, bi den ki ga li puoba maama, kelma li
puoba maama den ki pia ma yul
12 Lan yog'nu Piar sani ki gedi li kuli kani ki
duandi ki sua ke kadinga bili liba. Ke li lidi o
bon cianla yen yaala n tieni.
13 Li daali, ke yegni bilie ged ya dogu ke bi yi
Emaus piiga n kilo lie, sedusalema dogu nni.
14 Bi den kali ki diidi yaala n tieni kuli

15 Ban cili ki boe, ki buali bi siiga nni yaala n
tieni, ke Jesu nagni bi kani, ki yegi yeni ba
16 Ama, bi nuni den kan fidi ki la o, ki bandi
17 Jesu ń maadi ba, yinba bilie ne cuoni ki
maadi be ya maama i? Ban sedi yeni li pabɔnli
18 Bi siiga nni, yua ke bi yi Keleyopasi ń jiini
o, “Fini a baba n ye Jerusalema ne, kaa bani ya
bona n tieni nekanba a dana ne?”
19 Jesu ń buali o “Be ya bona” ban jiini o “Li
bona nua Nasleti yua, Jesu, yua n den tie ya
sawalpualo n pia u paaciamu, U Tienu kani leni
bi niba kani, o tuona nni leni o maama nni.
20 Ke salga yidkaaba yudanba leni ti yikodi cuo
o ki cabi ke ban buu, ki cuo o, ki kpa o, ki kpaa
o li daapɔnpɔnli po.
21 Ama ti bi daani ke wani n bi ba faabi Isayeli.
Nn, Lani baba ka, li bona ń tieni dantaali n yeni.
22 Ama, yaali n pugdi, ti cagli nni ya puoba n
gedi li kakuli po ku siŋapanpangu n kuani ti ku
yaalidgu
23 Ban ki la ti gbannandi, ke bi guani ki maadi
ke malekinba dɔgdi bi kani, ki maadi ke o pia li
miali
24 Ya jaba n bi ye leni ti gedi li kakuli po, ki
sua ke li tie nani bi puoba ń maadi maama yeni.
Ama bi ki la o.”
25 Jesu ń yedi ba “hain, bi yanluodanba yaaba
ya pala n ki kagi leni mi dugi o sawalpualo ń yedi
yaala ya po
26 Li den ki buali ke kirisiti ń la fala, lan ya
bona po ka ki fidi ki kua o kpiagdi nni i?
27 Ki cili hali Moyiisi, ki tuadi bi sawalpuaba,
ki sɔgni ba ya bona n nua wani o bá i diani nni

kuli.
28 Ban den nagi ban caa ya dogbiga nni, ke Jesu
tieni nani o bua suagi liiga yeni.
29 Ke bi niidi o ki maadi o “Cani ti kelima li ji
ŋmani yenjuogu i, li daali juodi n yeni.” Ke Jesu
kua ki ye leni ba.
30 Wan kali yeni ba, ki bua ki bua di, ke o taa
kpanu, ki yadi mi yedŋanma li po, ki ŋmiidi, ki
teni ba.
31 lanyogu ke bi nuni ji luodi, ke bi bandi o, ke
o bodi bi nunga nni.
32 Ke bi ji maadi bi ŋmiali nni, “Wan bi maadi
leni ti u sanu nni, ki luodi ti nuni i diani po yeni,
ti pala bi ki co nani u mu yeni ka aa?”
33 lanyognu, ke bi fii, ki gedi Jerusalema ki la
ke piiga n yendo yeni ke bi taani, ki ye leni bi
lieba,
34 ki maadi, “O Diedo fii bi tinkpiba siiga,
mɔmɔni liga. O dɔgdi o yuli ki waani Siimɔn “
35 lanyognu ke bi tondkaliedba dugni ba yaali
n tieni u sanu nni ban bo yegi, yeni Jesu ń waani
o bá maama, wan ŋmiidi kpanu ya yognu ke bi
bandi o.
36 Ban den maadi li bona maama ya yognu, ke
Jesu wani liga legdi ki sedi bi siiga nni, ki maadi
ba, “Mi yanduanma ń ya ye leni yi.
37 Ama, bi yama ń́ ŋmadi, ti jawaandi ń kua
ba, ke li tie nani bi la fanfandgu yeni.
38 Jesu ń yedi ba “la tieni ledi i ke i yama
ŋmadi? Be ya po i ke i buali i pala nni?
39 Diidi mani n nui leni n taana, li tie mini ligi i.
Sii mani nni ki diidi. Kelima ciciiga ki pia nandi
ki buali kpaba nani yin la ke mini pia maama.

40 Wan maadi yeni, ke o waani o nui leni o taana
41 Ban dá den tie yaaba n ki pia dudugdi yeni,
ke li pamanli ŋmadi yeni tama, bi den ki daani,
Jesu ń maadi ba, “yii pia jiema bá aa?”
42 Ban teni o janŋaadjenli.
43 Jesu ń ga, ki ŋmani bi nunga nni.
44 Ki yedi ba, “Min den ye leni yi n den maadi
yi ke ban diani yaali Moyiisi yikodi maama leni
bi sawalpuaba maama leni pisoma nni kuli buali
ke lan tieni ki dudi i.”
45 Ki ji pibdi bi yama, ke li buali ke ban cengi i
diani.
46 Ki maadi ba, “Yeni ke li diani ke li buali ke
Kirisiti ń la fala, ki kpe, ki yiedi bi tinkpiba siiga
li daataali daali
47 Ke o yeli po, bi ba kpaandi o laabaaliŋamo,
ki cili Jerusalema, ki gedi i nibuoli kuli po, ke ban
lebdi bi pala ki baa bi tuonbiidi sugli.
48 Yinba n tie kasiedinba lanya bona po.
49 Diidi mani, n sɔni n Báa ñɔnianu i po. Ama,
yin guudi u dogu nni, hali ya daali ke u paalu ba
ña tanpoli ki jiidi i po.
50 Ke Jesu ñani ba ki gedi leni ba hali naani
n nagni Betaani. Ke o duoni o nui, ki yadi mi
yedŋanma bi po.
51 Wan den yadi mi yedŋanma bi po ya yognu,
ke o siedi bi kani, ke bi duoni o tanpoli.
52 Lani ke bi dondi o, ki guani ki lebdi
Jerusalema leni li pamancianli.
53 Bi ji den li ye li jaandieli nni ki kpiagdi U
Tienu yeli

Bible Gourmantche

The New Testament in the Gourmantche language of Togo

Le Nouveau Testament en langue Gourmantche du Togo

copyright © 2020 Door 43 world-wide mission community

Language: Gourmantche (Gourmanchéma)

Dialect: Gormantche

Translation by: Door 43 world-wide mission community

Contributor: Andrew Rice, Gourmantche, Gux, Parfait, Parfait-Ayanou

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.
You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

- You include the above copyright and source information.
- If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.
- If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.
Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2020-08-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 31 Aug 2023
1168f00b-eabf-5a7b-9fed-4d2120867558